

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Väkivaltaiset tytöt

Selvitys tyttöjen fyysisestä väkivallasta

Janne Olsen

Sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyö
Lapsi- ja nuorisotyö
Sosionomi (AMK)

KEMI 2009

Tekijä:	Janne Olsen
Opinnäytetyön nimi:	Väkivaltaiset tytöt. Tutkimus tyttöjen fyysisestä väkivallasta
Sivuja (+liitteitä):	42 (+5)
Opinnäytetyön kuvaus:	<p>Selvitän erilaisten kirjallisten lähteiden ja oman kyselyn avulla tyttöjen väkivaltaa sekä tuon yleistä tietoa tyttöjen väkivallasta yhteiskunnassamme. Pohdin myös sitä, mistä tyttöjen väkivalta johtuu ja mitkä voivat olla väkivallan ennaltaehkäiseviä tekijöitä. Lähdeaineistona olen käyttänyt tyttöjen väkivaltaan liittyvää kirjallisuutta, lehtiartikkeleita sekä Internet-lähteitä.</p>
Teorettinen ja käsitteellinen esittely:	<p>Käsittelen teoriaosuudessa tyttöjen väkivaltaa liittyviä asioita erilaisten käsitteiden kautta. Näitä käsitteitä ovat tytöt väkivallan tekijöinä, tytöt väkivallan uhreina, tytöt väkivallan todistajina, elinympäristön vaikutus tyttöjen väkivaltaisuuteen sekä tyttöjen väkivallan ennaltaehkäisevät tekijät.</p>
Metodologinen esittely:	<p>Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen ja analysoin tutkimusaineiston sisällönanalyysin avulla. Opinnäytetyöni tarkoitus oli selvittää tyttöjen fyysisen väkivallan yleisyyttä ja väkivaltaisen käyttäytymisen syitä. Tein kyselyn torniolaisille 8. luokkalaisille tytöille ja vertasin kyselyn tuloksia keräämääni teoretietoon.</p>
Keskeiset tutkimustulokset:	<p>Opinnäytetyöni mukaan tyttöjen fyysinen väkivalta on lisääntynyt. Tekemäni kyselyn mukaan väkivalta ei kuitenkaan ole vakavaa, kun yhdestäkään väkivaltatilanteesta ei oltu tehty rikosilmoitusta. Opinnäytetyöni mukaan opettajat, vanhemmat, sosiaaliviranomaiset, poliisi, kouluterveydenhoitaja ja nuorisotyöntekijät ovat tietämättömiä tyttöjen fyysisen väkivallan yleisyydestä ja sen todellisesta ongelmasta.</p>
Johtopäätökset:	<p>Tyttöjen väkivaltaa pitäisi tutkia enemmän. On selvää, että tytöt ovat väkivaltaisempia kuin esimerkiksi 10 vuotta sitten ja siksi olisi erityisen tärkeää kiinnittää huomiota tyttöjen väkivaltaiseen käyttäytymiseen ja ryhtyä vaadittaviin toimenpiteisiin, jotta väkivaltaisuus saataisiin kuriin.</p>
Asiasanat:	Tyttö, tyttöjen väkivalta, tyttöjen väkivallan muodot

Author:	Janne Olsen
Title:	Violent girls. A research concerning the physical violence of girls
Pages (+appendixes):	42 (+5)
Thesis description: <p>In my research I have examined violent behaviour of girls and general information about the violence of young girls in our society. I base my research on the bibliographical sources as well as to my field-analysis. I argue also about the reasons behind the violent behaviour of girls and try to find out what could be the preventive factors in order to avoid the violent behaviour of young girls. As sources I have used the literature concerning the violent behaviour of young girls, newspaper articles and internet sources.</p>	
Theoretical summary: <p>In the theoretical part I deal the subject matter from the different conceptual approaches. In the research I use approaches such as girls as source of violence, girls as victims of violent behaviour, girls as victims of violence, the influence of living conditions to the violent behaviour and the preventive factors of violent behaviour of girls.</p>	
Methodological summary: <p>My research is qualitative and I analysed the materials with the help of content-analysis. The purpose of my analysis was to figure out the regularity and reasoning of the violent behaviour of young girls. I made a questionnaire to the 8-grade girls (14-15 years old) in Tornio, Finland and I compared the results of the questionnaire to the theoretical information that I had gathered.</p>	
Main results: <p>According to my research the physical violence among young girls has increased. According to the questionnaire that I executed this violence is not severe, since none of these violent encounters led to a police report. According to my study neither the teachers, parents, social authorities, school nurse nor youth authorities are nor aware of the reasons behind the regularity of violent behaviour of young girls and its real problem.</p>	
Conclusions: <p>Violent behaviour of girls should be researched more. It is clear that girls today are much more violent than for example 10 years ago and therefore it is especially important to pay attention to the violent behaviour of girls and to take the necessary measures in order to get their violent behaviour under control.</p>	
Key words: Girl, girls violence, girls violence formats	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	4
2 TYTTÖJEN FYYSINEN VÄKIVALTA	6
2.1 MITÄ NAISTEN JA TYTTÖJEN VÄKIVALTA ON?	6
2.2 TYTÖT FYYSISEN VÄKIVALLAN TEKIJÖINÄ	8
2.3 TYTÖT FYYSISEN VÄKIVALLAN UHREINA	9
3 PERHEEN VAIKUTUS TYTTÖJEN VÄKIVALTAISUUTEEN.....	11
3.1 AVIOERO JA YKSIHUOLTAJUUS.....	11
3.2 VANHEMPIEN PÄIHDE-, MIELENTERVEYS- JA RIKOLLISUUSONGELMAT.....	12
3.3 HEIKOT KASVATUSKÄYTÄNNÖT	14
3.4 VÄKIVALLAN NÄKEMINEN	15
4 ELINYMPÄRISTÖN VAIKUTUS TYTTÖJEN VÄKIVALTAISUUTEEN	17
4.1 MURROSIKÄ	17
4.2 KAVERIPIIRI	18
4.3 MEDIA.....	20
5 ENNALTAEHKÄISEVIÄ TEKIJÖITÄ TYTTÖJEN VÄKIVALTAISUUTEEN	21
5.1 PERHE JA LÄHEISET	21
5.2 HARRASTUKSET	22
5.3 NUORISOTYÖ.....	24
6 METODOLOGINEN ESITTELY.....	26
6.1 TUTKIMUSTEHTÄVÄ	26
6.2 TUTKIMUSAINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	27
6.3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI	28
7 TUTKIMUSTULOKSET.....	31
8 POHDINTA	37
LÄHTEET	40
LIITTEET.....	42
LIITE1. KYSELYLOMAKE	42
LIITE2. SAATEKIRJE VANHEMMILLE.....	46
LIITE3. HANKESOPIMUS	47

1 JOHDANTO

Alusta alkaen oli selvää, että haluaisin tehdä opinnäytetyön jostain lapsiin ja nuoriin liittyvästä aiheesta. Opiskeluiden edetessä kiinnostuin tyttöjen fyysisestä väkivallasta ja erityisesti tyttöjen keskinäisestä fyysisestä väkivallasta. Kiinnostukseni aiheita kohtaan heräsi hiljalleen omien kokemusten kautta, sillä muutaman vuoden sisällä olen todistanut useampaakin väkivaltatilannetta, jossa tyttö pahoinpitelee toista tyttöä tai kaksi tyttöä on tapelleet keskenään. Automaattisesti heräsi kysymys, että ovatko tytöt todellakin toimineet tällä tavalla aina vai onko tyttöjen fyysinen väkivalta lisääntynyt vuosituhannen vaihteen jälkeen? Ainakin oma kokemukseni on, että tyttöjen fyysinen väkivalta on lisääntynyt huomasti 1990-luvun lopun jälkeen, jolloin itse oli teini-ikäinen. Silloin tytöt käyttivät enemmän henkistä väkivaltaa toista tyttöä kohtaan esimerkiksi kiusaamalla, puhumalla pahaa selän takana tai jättämällä porukan ulkopuolelle, mutta suoranaista tyttöjen fyysistä väkivaltaa en nähnyt omassa teini-iässäni kertaakaan enkä koskaan kuullut, että joku tyttö olisi käyttänyt fyysistä väkivaltaa toista tyttöä kohtaan.

Viime aikoina mediassa on uutisoitu laajasti tyttöjen väkivallasta. Varsinkin marras-joulukuun 2008 vaihteessa uutisoitiin useampaankin otteeseen pääkaupunkiseudulla tapahtuneista järjettömistä tyttöjengien pahoinpitelyistä. Ensimmäisessä tapauksessa ala-asteikäiset tytöt pahoinpitelivät kaksi pikkutyttöä Helsingissä. Pahoinpitelijät olivat potkineet, lyöneet, sylkeneet ja repineet uhrejaan hiuksista. (Iltasanomat, 2008)

Toisessa tapauksessa 13-vuotias tyttö kertoo, kuinka hän joutui tyttökaverinsa kanssa kolmen tytön pahoinpitelemäksi Helsingin keskustassa. Kertojan mukaan pahoinpitelijät löivät ensin kasvoihin, kaatoivat sen jälkeen maahan ja potkivat vatsaan. Väkivallan lisäksi pahoinpitelijät olivat nöyryyttäneet uhrejaan vaatimalla uhreja nuolemaan pahoinpitelijöiden kenkiä. Uhrin äidin mukaan pahoinpitely oli kestänyt jopa kaksi tuntia. Uhri itse ei osannut kertoa pahoinpitelylle mitään järkevää syytä vaan tuumasi, että ”kai he hakkasivat huvikseen”. (Luuppala, 2008)

Kolmas uutisoitu tapaus sattui niin ikään Helsingissä, kun 12-vuotias tyttö oli joutunut silmittömän ja järjettömän väkivallan uhriksi. Tyttöjengi oli hakannut 12-vuotiasta tyttöä kasvoihin ja potkinut eri puolille kehoa. Uhria myös nöyryytettiin erityisen julmasti, sillä tässäkin tapauksessa uhri oli nuollut pahoinpitelijöiden kenkiä. Lisäksi uhria oli retuutettu pitkin Helsingin keskustaa muun muassa hiuksista repimällä. Jotta

nöyryyttäminen olisi ollut täydellistä, uhrille kaadettiin kaiken lisäksi kaljaa päälle ja yritettiin syöttää tupakkaa väkisin. Tämäkin pahoinpitely oli kestänyt lehden tietojen mukaan kolme tuntia, ennen kuin uhri oli päässyt pakenemaan pahoinpitelijöiltä. (Luuppala, 2008)

Näitä kolmea edellä mainittua tapausta pohtiessa tulee väkisinkin mieleen, että missä ovat olleet kaikki aikuiset, jotka olisivat voineet lopettaa pahoinpitelyt alkuunsa. Kaikki tapaukset olivat sattuneet Helsingin keskustassa, jossa varmasti liikkuu paljon ihmisiä. Ovatko ihmiset niin välinpitämättömiä, etteivät viitsi tai uskalla puuttua teini-ikäisten pahoinpitelyyn tai tappeluun? Päivi Honkatukia (1998, 2007) kertoo kirjassaan, että uhreina olleet tytöt olivat usein vihaisia ja pettyneitä siitä, ettei kukaan puuttunut tilanteeseen. Ulkopuoliset eivät välttämättä uskalla mennä tappelevien nuorien väliin, koska väliintulijalle itselleen saattaa käydä huonosti. (Honkatukia 1998, 2007.)

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää, onko tyttöjen fyysinen väkivalta lisääntynyt ja jos on, niin mitkä ovat sen syyt. Miksi tytöt turvautuvat fyysiseen väkivaltaan? Millaisia fyysisen väkivallan muotoja tytöt käyttävät? Mikä on perheen pahoinvoinnin merkitys tyttöjen käyttäytymisessä? Millainen vaikutus kaveripiirillä, murrosiällä ja medially on tyttöjen väkivaltaisuuteen? Haluan myös selvittää, tulevatko tyttöjen väliset väkivaltatilanteet eri viranomaisten tietoon. Varsinkin poliisin, kouluterveydenhoitajan, sosiaaliviranomaisten, koulukuraattorin ja opettajien rooli ja toiminta väkivaltatilanteissa kiinnostavat minua.

Selvitän opinnäytetyössäni myös, mitkä tekijät tyttöjen elinympäristössä ja elämässä voivat olla ennaltaehkäiseviä tyttöjen väkivaltaisuuteen. Mitkä tekijät edesauttavat tyttöjä saavuttamaan tasapainoisen ja aktiivisen nuoruuden? Mikä merkitys harrastuksilla ja nuorisotyöllä on tyttöjen hyvinvoinnin kannalta?

2 TYTTÖJEN FYYSINEN VÄKIVALTA

2.1 Mitä naisten ja tyttöjen väkivalta on?

Väkivalta ja aggressiivisuus on perinteisesti liitetty miehiin ja maskuliinisuuteen. Väkivallan ja miehisyyden yhteys näkyy konkreettisesti siinä, että suurin osa kaikesta väkivallasta on miesten tekemää. Miehet ovat väkivaltaisia niin toisiaan kuin myös naisia ja lapsia kohtaan, ja esimerkiksi perheessä tapahtuvasta väkivallasta lähes kaikki on miesten tekemää. (Notko 2000, 17.)

Naisten ja tyttöjen aggressiivisuus on ollut tutkimuksellisesti marginaalista. Yksi suurimmista syistä tähän on voimakas arkiuskomus, jonka mukaan naisten aggressiivisuus on harvinaista ja se, että akateeminen tutkimus on ollut perinteisesti miesvaltaista. Naisten epäsuoraa aggressiota eli henkistä väkivaltaa onkin tutkittu fyysisenkin väkivallan edestä, sillä epäsuora aggressio nähdään enemmän naisten alueeksi. Naisten fyysisen väkivallan tutkiminen on työnnetty syrjään puhtaasti sen tilastolliseen vähyyteen vedoten. (Notko 2000, 18)

Kirsti Lagerspetz on tutkinut laajemmin naisten aggressiota. Hänen mukaan naisten aggressio on ollut viime aikoina suosittu aihe elokuvissa, kaunokirjallisuudessa ja muussa taiteessa, viihteessä ja videopeleissä. Naiset on usein kuvattu miesten tapaan aggressiivisina toimijoina, kun taas taiteellisesti kunnianhimoisemmissa teoksissa on pohdittu naisten ja miesten aggressiivisuuden ja muun tunne-elämän erilaista luonnetta ja sen riippuvuutta naisten ja miesten yhteiskunnallisesta asemasta. (Lagerspetz 1998)

Monet tutkijat ovat pitäneet naisten ja tyttöjen aggressiota niin lievänä tai olemattomana, että sitä ei ole kannattanut ottaa tutkimuskohteeksi. Aikaisemmin psykologisista tutkimuksista sekä testeistä, havainnoista että laboratoriokokeista on todella saatukin vähäisempää aggressiota osoittavia tuloksia tytöille ja naisille kuin pojille ja miehille. Lagerspetzin mukaan tämä ei kuitenkaan ole johtunut ainoastaan naissukupuolen todellisesta lievemmästä aggressiivisuudesta, tutkijoiden odotuksista eikä siitäkään, että tutkittavat olisivat tahallaan salanneet tai hillinneet aggressionsa. Tämä johtuu myös siitä, että käytetyt testimenetelmät ovat olleet siten laadittuja, että miehille ja pojille tyypilliset aggressiotyyliä tulevat tutkimuksissa selvemmin esille kuin naisille ja tytöille ominaiset. (Lagerspetz 1998)

Alue, jolla Lagerspetzin tutkimuksen mukaan naiset ja varsinkin tytöt osoittavat enemmän aggressiota kuin pojat ja miehet on epäsuora aggressio. Tällä tarkoitetaan aggression kohteen vahingoittamista ilman, että häneen suoraan kohdistetaan sanallisia tai fyysisiä hyökkäyksiä, vaan häntä vastaan hyökätään kiertoteitse, usein sosiaalisen manipulaation kautta. Ominaista epäsuoralle aggressiolle on, että tekijä pyrkii pysyttelemään piilossa ja säästymään siten kohteen vastahyökkäyksiltä ja ympäristön paheksumiselta. (Lagerspetz 1998)

Epäsuoran aggression jäljille Lagerspetz pääsi haastattelemalla 11-12- vuotiaita tyttöjä, joilta kysyttiin, mitä muut tytöt tekevät, kun he suuttuvat jollekulle toverilleen. Haastateltavat tytöt olivat vastanneet kysymykseen, että ”lähettelevät nimettömiä kirjeitä sille, johon ovat suuttuneet”, ”paljastavat suuttumuksen kohteen salaisuuksia muille”, ”ryhtyvät kolmannen tytön kaveriksi tehdäkseen suuttumuksen kohteen kateelliseksi”, ”arvostelevat suuttumuksen kohteen hiuksia tai vaatteita takana päin” tai sanovat muille tytöille ”ei olla tuon (suuttumuksen kohteen) kanssa”. (Lagerspetz 1998)

Vaikka epäsuora aggressio eli henkinen väkivalta tuntuisikin olevan edelleen yleisin naisten ja tyttöjen käyttämä aggressiotyyli, Lagerspetz kuitenkin huomauttaa, että naisten suora aggressio on lisääntynyt. Naisten suorittama fyysinen väkivalta on lisääntynyt ja saanut raaempia muotoja ja naisten suorittamien pahoinpitelyjen määrä on kasvanut selvästi vuosien saatossa. (Lagerspetz 1998)

Syyksi naisten pahoinpitelyjen lisääntymiselle Lagerspetz uskoo ilmoittamishalukkuuden lisääntymisen. Ehkä naistenkin tekemät pahoinpitelyt ilmoitetaan poliisille nykyään herkemmin kuin ennen. Pahoinpitelyjen ilmoittamishalukkuus on kasvanut yleensäkin, ei ainoastaan naisten tekemien osalta, joten kysymyksessä lienee todellinenkin naisten väkivaltaisen käyttäytymisen nousu. (Lagerspetz 1998)

Asenteet naisten väkivaltaa kohtaan tuntuvat olevan muuttumassa. Media ja lähiympäristö tarjoavat tytöille ja naisille aikaisempaa enemmän aggressiivisen käyttäytymisen malleja. Kuten jo aikaisemmin tuli esille, naisten aggressiota kuvataan aikaisempaa enemmän taiteessa, kirjallisuudessa, sarjakuvissa, televisiossa jne. (Lagerspetz 1998)

Väkivalta on ominaista varsinkin vahvoille, mutta huonosti voiville tytöille, jotka ovat kokeneet tai nähneet läheltä väkivaltaa, eivätkä arvosta kenenkään koskemattomuutta. Aiemmin alistaminen oli henkistä ja sosiaalista; nykyisin keinot ovat kovempia. Helpottaakseen ahdistusta tytöt alistavat nyrkeillä ja potkimalla muita (Kanerva 2004, 33.)

2.2 Tytöt fyysisen väkivallan tekijöinä

Päivi Honkatukian (1998, 198) tutkimuksen mukaan tytöt kuvasivat suhdettaan väkivaltaan eron tekemisen kautta, esimerkiksi kertoessaan rikoksista, joita he eivät voisi kuvitella tekevänsä. Tällaisina tekoina tutkimuksessa mainittiin muun muassa tappo, murha, ryöstö, puukotus, vanhusten ja etnisten ryhmien jäsenten hakkaaminen tai kiusaaminen sekä eläinräökkäys.

Kotona, ystävyysuhteissaan ja yleensä arkielämässään tytöt oppivat ihmissuhdetaitoja, jotka tuottavat samalla vastenmielisyyttä väkivallan käyttöä kohtaan. Omat ja muiden tarpeet eivät ole välttämättä vastakkaisia, vaan huolenpito paitsi muista myös itsestä. Tyttöjen mielestä tekijän olisi ajateltava itseään tekoon ryhtyessään. Pahoinpitelyt, murhat, tapot kuten muutkin rikokset nähtiin Päivi Honkatukian (1998, 199) tutkimuksessa järjettöminä, koska mitä todennäköisemmin teosta jää kiinni – ja näin saattaa pilata ison osan elämästään.

Päivi Honkatukian (1998, 199) tutkimuksessa ilmenee, että tytöt pelkäsivät väkivaltaiseksi ryhtymisestä aiheutuvan kielteistä huomiota ja joutumista pilkan kohteeksi. Muuallakin on havaittu, että tytöillä kielteinen huomio saattaa syntyä pienimmistäkin tyttöjen välisistä riidoista, kun taas poikien keskinäistä nahistelua saatetaan pitää normaalina käyttäytymisenä. Osa tutkimukseen osallistuneista tytöistä pelkäsi, että heistä alettaisiin puhua kaveripiirissä ”hulluina”, mitä tytöt itsekin tekivät kertoessaan väkivaltaisesti käyttäytyneistä tytöistä. Väkivallasta pidättäytyminen johtuu myös siitä, että väkivalta ei kuulu tyttöjen keskinäisen vuorovaikutukseen. Tytöt ovat oppineet, että väkivalta vain rikkoo suhteet eikä sen avulla ratkota konflikteja tehokkaasti.

Osa Päivi Honkatukian (1998, 200) tutkimukseen osallistuneista tytöistä olisi voinut kuvitella lyövänsä poikaa. Monet katsoivat kuitenkin, ettei poikiinkaan kohdistuvassa

väkivallassa ole järkeä, koska naisen ruumis estää heitä käyttämästä väkivaltaa tehokkaasti. Pojat ovat usein ylivoimaisia ja tilanteessa saattaa menettää kasvonsa ja joutua naurunalaiseksi. Monesti tytöt kertoivat käyttävänsä muita keinoja kuin lyömistä suutuessaan. Yksi keino on lähteä pois tilanteesta.

Huolimatta voimakkaasta pyrkimyksestä kontrolloida vihantunteita osa tutkimukseen osallistuneista tytöistä kertoi käyttäneensä fyysistä väkivaltaa. Tytöt kertoivat useita tarinoita väkivaltaisesta käyttäytymisestään. Yleensä näissä kertomuksissa oli kyse lyömisistä, korkeintaan nyrkkitappeluista. Suurta vahinkoa ei saatu aikaan yhdessäkään väkivaltatilanteessa, eikä yksikään tapauksista ollut tullut poliisin tietoon. Pääosa tyttöjen väkivaltaisuudesta ei siis ole rekisteröityä rikollisuutta eivätkä tytöt itsekään mieltäneet väkivaltaisuuttaan rikollisena toimintana. (Honkatukia 1998, 201.)

Omasta väkivaltaisuudesta kerrotuissa tarinoissa vastapuolena oli lähes yhtä usein poika kuin tyttö, kun taas kavereiden tappeluista kerrotuissa tarinoissa tappeluun osallistuneet olivat yleensä olleet samaa sukupuolta. Tutkimukseen vastanneista tytöistä kahdeksan kertoi tapelleensa tytön, yleensä kaverin kanssa. Tyttöjen keskinäistä väkivaltaa pidettiin jollain tavalla hävettävänä asiana. Tytöt tuntuvat ratkaisevan keskinäiset riitansa usein muuten kuin tappelemalla, sillä monet vastaajat kertoivat tappelun olleen puoliksi leikkiä. (Honkatukia 1998, 201-202.)

Päivi Honkatukian (1998, 202) tutkimuksessa koulu mainittiin usein tyttöjen keskinäisten tappelujen tapahtumapaikkana. Osa tappeluista oli sattunut juhlapäivinä, kaupungilla tai kotibileissä. Tällöin osapuolet olivat useimmiten humalassa. Seksuaalisuus ilmeni joissakin tarinoissa väkivallan syynä. Väkivallan avulla kostettiin huoraksi haukkuminen tai väkivallan syynä oli mustasukkaisuus pojista. (Honkatukia 1998, 202.)

2.3 Tytöt fyysisen väkivallan uhreina

Naisten ja tyttöjen väkivaltaisuus on jäänyt monesti kokonaan huomaamatta, kun on keskitytty tutkimaan miesten välisiä konflikteja tai miesten naisiin kohdistamaa väkivaltaa. Päivi Honkatukian (1998, 204-205) tutkimuksessa olleessa ryhmähaastattelussa tytöt eivät kertoneet kovin laajasti omasta väkivaltaisuudestaan, mutta väkivallan uhriksi joutumisesta löytyi paljonkin kuvauksia. Uhriksi

joutumiskuvaukset olivat väkivaltatarinoiden toiseksi yleisin ryhmä, ja yli puolessa tarinoita väkivallan tekijät olivat olleet tyttöjä.

Kerrotut pahoinpitelytapaukset voi jakaa kahteen tyyppiin. Kertoja oli joko ryöstetty tai pahoinpidelty. Ryöstöt olivat tapahtuneet ravintolan vessoissa, metroasemilla tai diskoissa. Ryöstöjen kohdalla tekijät olivat olleet uhreille ennestään tuntemattomia ja yleensä ryöstön uhri on tekijälle ennestään tuntematon, häntä heikompi ja avuttomampi. Ryöstöjen motiivit voi tulkita tyttöjen kertomusten perusteella instrumentaalisiksi: ryöstäjät olivat halunneet rahaa, tupakkaa tai joidenkin kertomusten perusteella ”koviksen” mainetta. Silmiinpistävää oli uhrien kertomuksissa se, että jokaisessa kerrotussa tarinassa ryöstäjätyttöjen kerrottiin olevan humalassa. Tapauksissa näyttääkin olevan kysymys myös rikoksen tekemiseen liittyvästä irrottelusta, jännityksen hakemisesta. (Honkatukia 1998, 205-206.)

Pahoinpitelyissä tekijä oli yleensä uhrin jollain tavalla tuntema henkilö. Tällöin teon motiivi liitettiin usein seksuaaliseen käyttäytymiseen, vaikka myös ”koviksen” maineen hankkiminen mainittiin uhrien tulkintoissa. Osassa kerrotuissa tapauksissa oli ollut kysymys seksuaalisen maineen puolustamisesta. Esimerkiksi yhden kertomuksen pahoinpitelijä oli ollut romanityttö ystävineen. Tämä oli perustellut väkivaltaisen teon sillä, että uhri oli levittänyt perättömiä juoruja hänen seksuaalisesta maineestaan. Kertoja ei omien sanojensa mukaan ollut kuitenkaan tuntenut tyttöä aikaisemmin kovin hyvin, joten hän epäili syytösten olleen tekosyy. Muita motiiveja tyttöjen keskinäiseen väkivaltaan on mustasukkaisuus esimerkiksi pojista. (Honkatukia 1998, 206-207.)

3 PERHEEN VAIKUTUS TYTTÖJEN VÄKIVALTAISUUTEEN

3.1 Avioero ja yksinhuoltajuus

Suomalaisten käsitys perheestä on ydinperhekeskeinen: perheen nähdään tyypillisesti koostuvan avioparista ja heidän yhteisistä lapsistaan. Kansainvälisissä tutkimuksissa on tullut usein esiin, että katujengeissä liikkuvien tyttöjen elämästä löytyy väkivaltaisia kotioiloja ja seksuaalista väkivaltaa, jolloin tytöille jengi on usein ollut turvapaikka uhkaavaa sosiaalista ympäristöä vastaan. (Honkatukia 1998, 126.)

Päivi Honkatukian (1998, 126) tutkimukset osoittavat, että tarkkailuluokalla, koulukodeissa, nuorisovankilassa tai psykiatrisessa hoidossa olevat nuoret ovat useammin yksinhuoltajaperheistä kuin perinteisistä ydinperheistä. Uskon rikkinäisen ja moniongelmaisen perheen olevan hyvin usean väkivaltaa käyttävän tytön taustalla. Perheestä koituvaa pahaa oloa puretaan käyttämällä henkistä ja fyysistä väkivaltaa ulkopuolista kohtaan. Usein mallia otetaan vanhemmista ja jos heidän käyttäytymisessään ilmenee väkivaltaisia piirteitä, on suuri todennäköisyys sille, että myös nuori itse turvautuu hyvin helposti väkivaltaisiin tekoihin. (Honkatukia 1998, 126.)

Vanhempien eron yhteydet lapsen käytösongelmiin ja myöhempään rikolliseen käyttäytymiseen riippuvat paljolti siitä, millaiset perheen olosuhteet ovat olleet ennen eroa ja millaiset ne ovat eron jälkeen. Päivi Honkatukian ja Janne Kivivuoren (2006, 131) tutkimuksen mukaan eron ja lapsen 13. ikävuoteen mennessä tekemien rikosten välinen yhteys oli sitä vahvempi, mitä enemmän perheessä oli ollut riitaisuutta ennen eroa. Eroa edeltävällä perheväkivallalla tai vanhempien ongelmilla, kuten päihderiippuvuudella tai mielenterveysongelmilla voi olla lapsen kehitykseen ratkaisevampi vaikutus kuin erolla. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 131.)

Eron vaikutusten erottaminen muiden siihen liittyvien tapahtumien vaikutuksista on hankalaa. Eron myötä vanhempien riidat toisinaan jatkuvat ja kärjistyvät esimerkiksi huoltajuus- ja tapaamisoikeuskiistoihin, joilla saattaa olla suurempi vaikutus lapseen kuin erolla sinänsä. Lisäksi perheessä voi vanhempien eron jälkeen tapahtua muitakin lapseen vaikuttavia muutoksia, jos lapsen kontakti toiseen vanhempaan katkeaa tai jos

lapsi joutuu sopeutumaan jatkuvasti muuttuviin perhetilanteisiin vanhempien kumppanien vaihtuessa. Jos ero vie paljon vanhempien psyykkisiä voimavaroja, vanhemmuuden laatu ja kasvatuskäytännöt voivat heikentyä. Ero voi heijastua myös perheen asuinoloihin ja tulotasoon, joten tunne-elämän seurausten ohella erolla voi olla myös lapsen vaikuttavia taloudellisia seurauksia. Samoin muutoksia voi tulla lapsen ystävyysuhteisiin ja muuhun sosiaaliseen verkostoon, jos perhe muuttaa asuinalueelta tai paikkakunnalta toiselle. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 131-132.)

Yksinhuoltajien lapsilla on ilmennyt muita enemmän käytösongelmia, esimerkiksi aggressiivisuutta, mutta yhteydet selittyvät tavallisesti yksinhuoltajuuteen liittyvien stressitekijöiden kautta. Yksinhuoltajalla voi olla taloudellisia ongelmia, köyhyyttä, vähemmän mahdollisuuksia lapsen kannalta hyvään asuinympäristöön, enemmän muuttoja paikkakunnalta toiselle ja enemmän vanhemmuuden stressiä. Kaikki nämä asiat voivat vaikeuttaa lapsen kehitystä ja sopeutumista. Jos yksinhuoltajuuteen liittyy vielä perheen suuri koko, vanhemman edellytykset huolehtia lapsesta ja valvoa hänen toimintaansa voivat olla tavallista vähemmät. Perheen lasten rikollisuus onkin ollut yhteydessä perheen suureen kokoon. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 132.)

3.2 Vanhempien päihde-, mielenterveys- ja rikollisuusongelmat

Alkoholiongelma on eräs suomalaisen yhteiskunnan merkittävistä terveysuhkista. Alkoholin kulutus Suomessa on eurooppalaista keskitasoa, mutta keskeinen ongelma on runsas kertakulutus eli humalajuominen. Suomessa kuolee alkoholin käytön takia vuosittain noin 3 000 ihmistä, joka on 6% kaikista kuolemantapauksista. Tähän tilastoon ei sisälly tapaturmat, joissa alkoholilla on ollut oma osuutensa kuten esimerkiksi liikenneonnettomuudet, tapaturmat ja henkirikokset. Suomessa arvioidaan olevan jopa 300 000 – 500 000 alkoholin suurkuluttajaa. (Alkoholiongelmaisen hoito, 2005)

Edellä mainitut tilastot on laadittu vuonna 2005. Tästä 1-2 vuotta eteenpäin Suomessa laskettiin alkoholiveroa, joka aiheutti alkoholin suurkulutusta enemmän kuin osattiin pelätä. Maan suurimmat iltapäivälehdet ja valtakunnalliset uutiset päivittelivät isoilla otsikoilla, kuinka humaltuneet ihmiset häiritsivät ja aiheuttivat pahennusta käytöksellään ja toiminnallaan isompien kaupunkien kaduilla keskellä päivää. Media painosti ja kysyi syytä alkoholiveronalennukseen aikansa, kunnes päättäjät, jotka

alkoholiveroa olivat laskeneet, nostivat veron lähes ennalleen ja näin ollen alkoholi on miltei saman hintaista kuin aikaisemminkin. Lienee melko selvää, että alkoholiveron alennus lisäsi alkoholin suurkuluttajien määrää reilusti, puhumattakaan ihmisistä, jotka alkoholisoituivat tämän päätöksen kautta.

Yksi suurimmista sijaikärsijöiden ryhmistä alkoholiveron alennuksen johdosta olivat lapset ja nuoret. Stakesin Päihdepalveluiden seudullinen kehitys 2008- tutkimus osoitti, että vuonna 2006 alkoholin suurkuluttajia oli jopa 500 000 suomalaisista, joka tekee n. 10% koko väestöstä. Luku on hirveän suuri ja on sanomattakin selvää, että suurkuluttajista iso osa on perheen äitejä ja isiä. (Kekki & Partanen, 2008)

Vanhempien mielenterveyttä voivat koetella monet eri asiat. Työttömyys tai sen uhka, työelämän jatkuvat kiireet sekä muutokset, ongelmat parisuhteessa tai perheessä sekä huoli huomisesta voivat olla erittäin uhkaavia tekijöitä vanhempien mielenterveydelle. Mielenterveysongelmat kulkevat usein käsi kädessä päihdeongelmien kanssa ja ei olekaan ollenkaan harvinaista, että jos lapsen vanhemmilla on päihdeongelmia, niin taustalta löytyy myös vanhempien mielenterveysongelmia. (Infopankki, 2009)

Pitkittäistutkimuksessa vanhempien rikollisuus, epäsosiaalisuus, mielenterveysongelmat ja päihteidenkäyttö ovat ennustaneet lasten myöhempää rikollisuutta. Lapsen kaltoin kohtelua, käytösongelmia ja myöhempää rikollisuutta ennustavat ja niihin yhteydessä olevat vanhempien ominaisuudet ovat tutkimusten perusteella samankaltaisia. Tämä on ymmärrettävää, koska lapsen kaltoin kohtelu puolestaan on yhteydessä rikolliseen kehitykseen. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 134.)

Kova kasvatus, ruumiillinen kuritus, lapsen kohdistettu aggressio ja kaltoin kohtelu jatkuvat usein ylisukupolvisesti, joten ensimmäisen sukupolven heikot kasvatuskäytännöt muokkaavat toisen sukupolven omiin lapsiinsa kohdistamaa kasvatusta. Samoin vanhempien omat lapsuuden käytösongelmat ennustavat heidän lastensa käytösongelmia. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 135.)

Vanhemman mielenterveysongelmat, esimerkiksi masennus, ennustavat lapsen kaltoin kohtelua. Kaksi muuta tärkeintä ennustavaa tekijää ovat vanhemman alle 21 vuoden ikä ja asuminen väkivaltaisen kumppanin kanssa. Masentuneiden vanhempien on todettu

suhtautuvan lapseensa kielteisemmin ja reagoivan heikommin lapsen tarpeisiin terveisiin vanhempiin verrattuna. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 135.)

Vanhempien päihteidenkäyttö on lapsen kaltoinkohtelun riskitekijä, joten vanhempien päihdeongelmien ja lapsen rikollisuuden yhteyden välittävänä mekanismina voi olla lapsen pahoinpitely tai laiminlyönti. Alkoholisti-isien lapsilla ei ole tutkimuksissa todettu muita enempää antisosiaalisuutta, mutta jos vanhempien alkoholismiin yhdistyy antisosiaalisuus, lapsilla on enemmän käytösongelmia kuin muilla alkoholistiperheiden lapsilla. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 136.)

3.3 Heikot kasvatuskäytännöt

Suurin heikkojen kasvatuskäytäntöjen muoto on lapsiin kohdistuva väkivalta. Lapsiin kohdistuvasta väkivallasta on erotettavissa monia eri muotoja; fyysinen, psyykinen, kemiallinen ja taloudellinen väkivalta sekä seksuaalinen hyväksikäyttö. Näistä muodoista on erotettavissa väkivallan aktiivinen ja passiivinen puoli. Aktiivisella fyysisellä väkivallalla tarkoitetaan ruumiillista pahoinpitelyä ja passiivisella muun muassa hoidon laiminlyöntiä. Aktiivinen kemiallinen väkivalta tarkoittaa lääkkeiden ja päihteiden väärinkäyttöä ja passiivinen lääkehoidon ja ruokavalion laiminlyöntiä. Psyykinen väkivalta on aktiivisessa muodossa kaltoinkohtelua, nöyryyttämistä, pelottelua ja pilkkaamista ja passiivisessa muodossa mitätöintiä ja huomiotta jättämistä. (Ellonen, Kivivuori & Kääriäinen 2007, 15-16.)

Lapsiin kohdistuvalla väkivallalla on mittavat terveydelliset, henkiset, sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset. Vaikutukset riippuvat osin lapsen iästä ja sukupuolesta, väkivallan määrästä, kestosta, laadusta ja vakavuudesta sekä suojaavien tekijöiden ja riskitekijöiden läsnäolosta. Pahoinpitelykokemuksiin liittyvän riskikäyttäytymisen, kuten alkoholinkäytön, myötä pahoinpidellyillä lapsilla on enemmän yleisiä aikuisten sairauksia, kuten sepelvaltimotautia ja syöpää. (Ellonen, Kivivuori & Kääriäinen 2007, 16.)

Varhaisten käytösongelmien ja myöhemmän rikollisen käyttäytymisen kehityksessä vanhempien kasvatuskäytännöt ovat useiden tutkimusten perusteella erittäin tärkeitä. Heikon vanhemmuuden ja kasvatuksen kautta epäsosiaalisen ja rikollisen kehityksen

riskitekijät siirtyvät sukupolvesta toiseen. Vanhemmuuden ja kasvatuksen ongelmia ovat ennakoineet vanhempien omat lapsuuden kaltoinkohtelukokemukset, käytösongelmat ja varhain alkanut rikollisuus. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 136.)

Ehkä selkeimmin ulospäinsuuntautuneet käytösongelmat (aggressiivisuus, uhmakkuus, ylivilkkaus, impulsiivisuus, valehtelu ym.) ovat olleet yhteydessä kovaa kuria ja rangaistuksia korostavaan kasvatukseen, epäjohtonmukaisuuteen, vihamielisyyteen ja hyljeksivyyteen ja vanhempien valvonnan ja emotionaalisen tuen vähäisyyteen. Lapsen kova kuritus ja rankaiseminen ja lapsen valvonnan laiminlyönti ovat olleet yhteydessä lapsen aggressiivisuuteen 6-12-vuotiaana ja rikoksiin 10-16-vuotiaana. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 137.)

3.4 Väkivallan näkeminen

Väkivallan kokemisen ohella myös perheväkivallan näkemisellä ja todistamisella on yhteyksiä lapsen käytösongelmiin ja myöhempään rikolliseen ja epäsosiaaliseen käyttäytymiseen. Perheväkivallan näkemiselle altistamista voidaan pitää lapsen kohdistuvan psykologisen väkivallan muotona, sillä väkivallan todistamisen seuraukset ovat ensisijaisesti psyykkisiä. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 143.)

Perheväkivallan todistaminen voi näkyä lapsessa ensin käytösongelmina. Väkiä näkevä lapsi voi muuttua pelokkaaksi, vetäytyväksi ja masentuneeksi tai hänellä voi ilmetä ulospäinsuuntautuvia ongelmia, kuten aggressiivisuutta, hyperaktiivisuutta, levottomuutta tai keskittymisvaikeuksia. Puolison pahoinpitelemien äitien 6-18-vuotiailla lapsilla on esiintynyt enemmän sekä vetäytyvää että aggressiivista käyttäytymistä kuin niiden äitien lapsilla, joita kumppani ei ole pahoinpidellyt. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 144.)

Traumaattisen väkivallan seurauksena lapsi voi traumatisoitua esimerkiksi siten, että hän toistaa omassa käyttäytymisessään traumaan liittyviä ajatuksia, tunteita ja toimintaa. Väkiä kokenut tai nähnyt lapsi ei luota muihin ihmisiin, vaan alkaa tarkkailla ympäristöään vaaran merkkien varalta ylivalppaasti ja tulkitsee helposti toisten ihmisten käyttäytymisen uhkaavaksi ja hyökkääväksi. Silloin seurauksena voi olla voimakasta

vihaa ja aggressiivisuutta. Lapsuuden väkivaltakokemusten seurauksena lapsi voi traumatisoitua ja jatkaa väkivallan kierrettä. (Honkatukia & Kivivuori 2006, 145.)

4 ELINYMPÄRISTÖN VAIKUTUS TYTTÖJEN VÄKIVALTAISUUTEEN

4.1 Murrosikä

Murrosikä on nuoren elämässä nimensä mukaisesti suurten muutosten aikaa. Se on elämänvaihe, jolloin tytöt kasvavat naisiksi ja pojat miehiksi. Murrosikä on yksilöllinen vaihe elämässä - sen ajankohta on myös yksilöllinen. Tytöt saavuttavat murrosiän yleensä hieman aiemmin kuin pojat. Murrosiän alkamiseen vaikuttavat esimerkiksi perimä ja ympäristö. (Nuorten Tampere, 2009)

Murrosiän psyykkinen kehitys tapahtuu kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa nuoren suurin tehtävä on sopeutua omaan nopeasti muuttuvaan kehoonsa. Tämä on vaihe, jossa yleensä ristiriidat suhteessa vanhempiin ilmenevät. Toisessa murrosiän vaiheessa kiinnostus ja kontaktit vastakkaiseen tai samaan sukupuoleen lisääntyvät. Tässä vaiheessa myös omat seksuaalisuuteen ja identiteettiin liittyvät kysymykset saattavat painaa mieltä. Kolmannessa vaiheessa ollaan jo murrosiän loppusuoralla. Silloin nuori pyrkii itsenäistymään vanhemmistaan lopullisesti, ja kodista poismuutto sekä seurustelusuhteet tulevat ajankohtaisiksi. (Nuorten Tampere, 2009)

Useilla nuorilla murrosikä tuo tullessaan uusia tapoja ja käyttäytymismalleja. Varsinkin tytöillä on hirveä tarve olla samanlainen kuin muut. Tämä saattaa ilmetä esimerkiksi samanlaisella pukeutumistyyllillä kavereiden kanssa, samasta musiikkimausta ja idoleista. Lisäksi murrosikä voi vaikuttaa koulumotivaatioon ja koulumenestykseen kielteisesti. Murrosikään kuuluvat uhmakkuus ja itsepäisyys voivat kostautua yläasteella koulumenestyksessä. (Hellström, 2009)

Yläasteen mukanaan tuomat houkutukset kuten esimerkiksi tupakka ja päihteet ovat väistämättä jokaisen yläasteikäisen nuoren edessä jossain vaiheessa murrosikää. Useimmat murrosikäiset nuoret sortuvatkin jossain vaiheessa tupakkaan ja päihteisiin, mutta vain pienelle osalle niistä tulee tapa. Murrosiän alussa nuoret saattavat muodostaa erittäin ison kaveriporukan, jossa on nuoria monenlaisista perheistä ja jotka omaavat useita erilaisia taustoja, arvoja sekä ajattelu- ja toimintatapoja. Isossa kaveriporukassa on myös enemmän houkutuksia kuin pienessä ja ryhmäpaine on kovempi. Erilaisten asioiden kokeileminen ja testaaminen kuuluvat kaveriporukan toimintaan ja esimerkiksi

ensihumala koetaan yleensä isommassa porukassa. Myös nuoren tupakoinnin aloittaminen riippuu hyvin useasti kaveriporukasta. Jos kaveriporukassa on yksikin tupakoiva nuori, saattaa tämä houkutella muitakin nuoria ainakin kokeilemaan tupakointia. (Hellström, 2009)

Jossain vaiheessa isossa kaveriporukassa kuitenkin tapahtuu jotain. Osa kaveriporukasta nauttii suuresti alkoholin seurauksena tulevasta olotilasta ja ihannoivat alkoholia ja ryyppäämistä, kun taas osa kokee humalassa olemisen epämiellyttäväksi kokemukseksi. Iso kaveriporukka voi tästä johtuen hajota pienempiin ryhmiin ja nuoret löytävät isosta kaveriporukasta ystäviä, joiden kanssa suhtautuminen erilaisiin asioihin kuten esimerkiksi alkoholiin on samanlaista. (Hellström, 2009)

Yksi murrosiän suurimmista muutoksista on nuoren itsenäistyminen ja irtautuminen vanhemmista. Nuori kokee olevansa jo tarpeeksi vanha ja kypsä huolehtimaan itsestään ja vanhempien asettamat rajat ja säännöt tuntuvat turhilta. Kotiintuloaika lienee yksi yleisimmistä nuoren ja vanhempien riidan aiheista. Riita vanhempien kanssa saa aikaan nuorella kielteisen mielikuvan vanhemmista. Äiti määräilee ja huolehtii turhaa kun taas isällä on liian tiukat rajat. Erilaiset konfliktit nuoren ja vanhempien välillä kuuluvat lapsen murrosikään, eikä vanhempien missään nimessä tulisi välttää niitä, vaan pikemminkin järjestää niitä. Riitely ja vanhempien periksiantamattomuus viestittävät nuorelle sen, kuka perheessä sanelee säännöt, joiden mukaan eletään. Jos vanhemmat myötäilevät ja antavat jokaisessa asiassa nuorelle ns. periksi, nuori oppii vedättämään vanhempiaan joka käänteessä. (Hellström, 2009)

4.2 Kaveripiiri

Tytöt pyrkivät muodostamaan läheisiä ystävyysuhteita, joiden turvissa he voivat heijastella omaa identiteettiään ja kokeilla uudenlaisten tilanteiden hallintaa. Ystävyudet merkitsevät tytöille yhtymäkohtaa perheen intiimien suhteiden ja nuorisoryhmän ulospäinsuuntautuneiden toimintojen välillä. Tyttöjen ystävyysuhteet ovat julkisen ja yksityisen välimaastossa: vuorovaikutuksesta syntyviä, muuntautumiskykyisiä, yksityisiä tiloja, joiden avulla tytöt toimivat julkisissa ympäristöissä. (Näre & Lähteenmaa 1992, 83.)

Tytöillä on usein hyvin läheinen suhde äitiinsä, jonka on psykoanalyttisten teorioiden mukaan vaikea rohkaista tyttärensä itsenäistymistä. Tyttöjen minäkuva jää riippuvaiseksi äidin – ja myöhemmin myös muiden ihmisten – hyväksymisestä, kun taas poikien on helpompaa ymmärtää oma erillinen identiteettinsä. Pojat valikoivat lähinnä kumppaneita, jotka arvostavat heidän suorituksiaan. Tytöt etsivät identiteettinsä vahvistusta luomalla luottamuksellisen ja intiimin tunnelman tiettyjen toisten ihmisten kanssa. Siksi tytöt ovat ystävyysuhteissaan niin haavoittuvaisia: ystävyysuhteen hajotessa tyttö saattaa kokea koko ihmisarvonsa joutuvan kyseenalaiseksi (Näre & Lähteenmaa 1992, 84.)

Raju murrosikä voi suistaa turvallisenkin kodin jälkikasvun kavereineen väkivaltaiselle tielle. Tytöllä ensimmäiseen irtiottoon 11-13- vuotiaana liittyy suunnaton usko omiin kykyihin vailla itsesuojeluvaistoa. Hän katsoo pärjäävänsä omillaan ja heittäytyy herkästi kaveripiirinsä varaan – etenkin, jos vanhemmat eivät kestä raivokohtauksina näkyvää kehityskriisiä. (Kanerva 2004, 33.)

Lastenpsykiatri Raisa Cacciatore kertoo, että kaveriporukoita on sekä hyviä että huonoja. Porukassa saatetaan ihailla rohkeutta ja rämöpäisyyttä. Ihailtavaa voi olla itsensä raju laihduttaminen, piikittäminen tai viiltely. Cacciatoren mukaan ajat ovat nyt toiset ja keinot kovemmat. Ennen rohkeutta oli kiipeillä talojen katoilla. (Kanerva 2004, 33.)

Kaveripiirillä on erittäin suuri merkitys sille, mitä nuori ihailee, miten hän käyttäytyy ja mitkä asiat ovat hänelle tärkeitä, olipa kyseessä sitten poika tai tyttö. Sanonta ”porukassa tyhmyys tiivistyy” pitää paikkaansa varsinkin murrosikäisten nuorten kohdalla. Harvalla nuorella on niin hyvä itseluottamus ja usko itseän, että hän uskaltaisi yksin tehdä rikoksia ja väkivaltaisia tekoja. Yleensä nuori toimii kavereiden yllyttämänä ja painostamana varsinkin silloin, kun kyseessä ovat tyhmyydet.

Vanhempien rooli ja vastuu oman lapsen kaveripiirin muodostumisessa on suuri ja vaativa. Vanhempien tulisi kannustaa lapsen hyviä ja terveitä ystävyysuhteita, mutta samalla yrittää valvoa ja kitkeä pois huonoja ystävyysuhteita. Valitettavan usein vanhemmat ovat joko liian sinisilmäisiä tai välinpitämättömiä seuratakseen ja tarvittaessa puuttuakseen oman lapsen elämään. Yleensä ongelmiin havahdutaan vasta

sitten, kun lapsi on tehnyt pitkän listan rikoksia ja pahimmassa tapauksessa sijoitetaan kodin ulkopuolelle johonkin laitokseen.

4.3 Media

Media on entistä viihteellistyneempi. Samalla naisten kuvaaminen tiedotusvälineissä on muuttunut seksistisemmäksi ja ulkonäkökeskeisemmäksi ja kaiken kaikkiaan kuvallinen ympäristö, erityisesti mainonta, on erotisoitunut. Siinä missä perinteiset roolit voivat olla naista alentavia ja heikentää naisten yhteiskunnallista asemaa, ovat väkivaltaiset ja pornografiset kuvat vieläkin haitallisempia sillä ne vaikuttavat kielteisesti naiskuvaan ja naisten minäkuvaan. (Unifem, 2008)

Median välittämällä kuvilla ja viesteillä on väistämättä vaikutusta maailmankatsomukseemme, asenteisiimme ja toimintaamme sekä identiteettimme rakentumiseen. Median tarjoamat ulkonäköihanteet ja –normit muokkaavat kuvaa siitä, millainen keho on hyvä ja haluttu. (Unifem, 2008)

Mediassa ja erityisesti mainonnassa vallalla oleva naiskuva nostattaa huolen siitä, että nuoret sisäistävät vääristyneen naiskuvan ja alkavat käyttäytyä sen mukaisesti. Media muokkaa paitsi nuorten tyttöjen identiteettiä, myös poikien asenne- ja ajatusmaailmaa. Miten median erotisoituneet kuvat vaikuttavat poikien käsitykseen naisesta? Miksi tytöt poseeraavat Facebookissa, IRC-galleriassa ja internetin keskustelupalstoilla yhä useammin huulet törröllään ja vähäpukeisina? Ovatko syömishäiriöt yleistyneet median ja mainonnan tarjoamien langanlaihujen kauneusihanteiden seurauksena? (Unifem, 2008)

Myös median ja tyttöjen välisessä suhteessa vastuu on vanhemmilla. Vanhempien tulisi olla hyvin perillä siitä, mitä lehtiä tyttö lukee, millä sivustoilla tyttö surffailee internetissä ja mitä tv-ohjelmia ja elokuvia tyttö katselee. Meidän jokaisen tulisi muistaa, että median tyrkyttämä fakta ja fiktio vaikuttavat jokaiseen ihmiseen jollain tavalla, joten jos teini-ikäinen tyttö katselee ohjelmia, joissa ihannoidaan väkivaltaa, seksiä ja alkoholia, hän ottaa aivan varmasti vaikutteita ainakin jollain tasolla kaikesta näkemästään.

5 ENNALTAEHKÄISEVIÄ TEKIJÖITÄ TYTTÖJEN VÄKIVALTAISUUTEEN

5.1 Perhe ja läheiset

Lapsuudessa ja nuoruudessa muotoutuvat monet tavat ja tottumukset, jotka edistävät tai heikentävät myöhempää terveyttä, myös mielenterveyttä. Lapsen tärkein ihmissuhdeverkosto on perhe. Perheen vuorovaikutussuhteet vaikuttavat lapsen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen, mutta myös neurofysiologiseen kypsymiseen. Lapsen ominaisuudet, kuten temperamentti, puolestaan vaikuttavat lapsen muodostamiin vuorovaikutussuhteisiin, myös lapsi-vanhempi suhteeseen. Lapsen hyvinvointi ja hyvä mielenterveys edellyttävät huolenpitoa, hoivaa ja kiintymyksen tarpeen tyydyttämistä sekä turvallisia rajoja. Lapsen kasvaessa nuoruusikäiseksi vanhemmuus voi joutua koetukselle. Nuoren kasvava pyrkimys itsenäisyyteen, yksityisyyden tarve ja nopeat fyysiset ja psykososiaaliset muutokset hämmentävät paitsi nuorta, myös vanhempaa. Riittävän vuoropuhelun, nuoren tueksi tarjolla olemisen ja selkeiden mutta joustavien rajojen ja sääntöjen ylläpitäminen ei aina ole yksinkertaista. (Marttunen, 2006.)

Vanhempien välinen hyvä suhde, perheenjäsenten yhteenkuuluvuuden tunne, perheen elämän säännöllisyys, vanhempien ”terve” välittäminen lapsestaan, heidän asettamansa johdonmukaiset rajat ja säännöt suojaavat lasta päihdeongelmilta ja epäsosialisuudelta. Tilanteissa, joissa vanhempien voimavarat ovat vähäiset, voi lähiyhteisö tukea lapsen kasvua ja kehitystä. Isovanhemmat, pysyvä hoitaja päiväkodissa tai turvallinen pitkäaikainen opettaja, luokkayhteisö ja hyvät toverisuhteet voivat tällöin suojata ja turvata iänmukaista kehitystä. Kunkin lapsen tai nuoren kohdalla monet uhkaavat ja suojaavat tekijät vaikuttavat kehitykseen vastavuoroisesti eikä yksittäisten riskitekijöiden selitysarvo kehityksen kulkuun yleensä ole kovin suuri. (Marttunen, 2006.)

Riittävän hyvää vanhemmuutta lapsen ja nuoren kehityksen eri vaiheissa kuvaavia vanhemman ominaisuuksia ovat vanhemman oma psyykinen tasapaino ja kyky pitkäaikaisten ihmissuhteiden solmimiseen ja säilyttämiseen. Vanhemman tulee pystyä erottamaan omat tarpeensa ja toiveensa lapsensa tarpeista ja hänellä tulee olla riittävä kyky asettua lapsensa asemaan tätä ymmärtääkseen. Kasvatustilanteissa vanhemman

tulisi olla johdonmukainen ja selkeä ja ylläpitää turvallisia rajoja. Etenkin nuoruuskehityksen aikana aikuisten asettamien rajojen tulee kestää toistuvia kokeiluja. Liika sallivuus aiheuttaa nuorella epävarmuutta ja epätietoisuutta, mutta liian tukahduttavat rajat vievät tilaa kasvulta ja nuoruuden kehitykseltä. Riittävän hyvän vanhemman tulisi myös pystyä ottamaan vastaan lapsen ja nuoren sekä myönteisiä että kielteisiä tunnereaktioita. (Marttunen, 2006.)

5.2 Harrastukset

Hyvä ja terveellinen harrastus tai sen löytäminen ennaltaehkäisee monilta murrosiän mukana tuomilta houkutuksilta, esimerkiksi päihteiltä ja rikollisuudelta. Eri lajien urheiluseurat, seurakunnan kerhot sekä nuorisotoimen järjestämä toiminta pyrkivät kannustamaan ja opettamaan nuoria myös terveelliseen elämäntapaan. Tällaisia keinoja ovat esimerkiksi totaalinen nollatoleranssi päihteissä ja tupakkatuotteissa harrastustoiminnan tapahtumissa. Lisäksi harrastuksen ohjaajilla ja valmentajilla pitäisi olla valmiudet antamaan nuorelle valistusta päihteistä ja tupakkatuotteista.

Täytyy kuitenkin muistaa, että harrastustoiminta ei ole mikään tae sille, että nuori sitä kautta automaattisesti välttäisi kaikki murrosiän houkutukset. Ennaltaehkäisy riippuu hyvin pitkälle harrastuksen ohjaajista ja valmentajista, kuinka paljon he viitsivät panostaa lajivalmennuksen lisäksi myös kasvatukselliseen puoleen. Minulla on kokemuksia sekä hyvästä ja terveellisestä seuratoiminnasta, että huonosta ja epäterveellisestä seuratoiminnasta.

Hyvässä ja terveellisessä seuratoiminnassa nuorilla oli selvät säännöt, joita noudatettiin. Nuorilta vaadittiin hyvää ja moitteetonta käyttäytymistä harjoituksissa, turnauksissa ja pelimatkoilla. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että väkivaltainen käyttäytyminen, kiroilu, tupakointi, päihteet ja epäterveellinen ruokavalio olivat ehdottomasti kiellettyjä. Jos joku nuori ei sitoutunut sääntöjä noudattamaan tai rikkoi niitä, valmentajilla oli oikeus puuttua asiaan ja pohtia muiden nuorten kanssa mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Varsinkin nuorten ottaminen mukaan päätöksentekoon todettiin erittäin toimivaksi toimintatavaksi, sillä tällä tavalla nuhteettomasti käyttäytyneet nuoret pystyivät huomaamaan hieman eri näkökulmasta, mikä on oikeaa toimintaa ja mikä ei. Lisäksi nuoret, jotka tavalla tai toisella olivat töpänneet, katuivat tekojaan varmasti

entistä enemmän, kun rangaistuksia jakelivat ikätoverit eikä pelkästään aikuiset, eli valmentajat.

Huonossa ja epäterveellisessä seuratoiminnassa ongelmista olivat vastuussa välinpitämättömät aikuiset. Nuorilla ei ollut mitään sääntöjä eli he pystyivät esimerkiksi tupakoimaan aivan rauhassa kenenkään puuttumatta asiaan. Valmentajaa ei kiinnostanut yhtään, mitä nuoret tekivät, vaan ainoa asia, joka kiinnosti, oli nuorten valmentaminen paremmaksi urheilijaksi. Vähitellen nuorten keskuuteen tulivat tupakkatuotteiden lisäksi päihteet, joita nautittiin myös pelimatkoilla. Tämänkaltaisen toiminnan loppu oli todella lohduton, sillä eräällä turnausmatkalla joukkueen nuoret käyttäytyivät siihen malliin, että jopa valtakunnalliset iltapäivälehdet kirjoittivat tapahtumista. Nuoret olivat ihan tavallisia ja fiksuja poikia, mutta sääntöjen ja kontrollin puuttuminen johti loppujen lopuksi siihen, että koko toiminta loppui.

Yleinen käsitys on se, että urheilija ei juo, ei polta, ei nuuskaa eikä ole väkivaltainen. Omiin kokemuksiin perustuen uskallan väittää, että se ei pidä paikkaansa. Varsinkin 12-18 -vuotiaden tyttöjen ja poikien joukkuelajeissa voi törmätä kaikenlaisiin houkutuksiin. Joukkue ei tarvitse kuin yhden sellaisen nuoren, joka tuo harjoitukseen ensimmäisen tupakka-askin ja kohta jo muutama nuori on jo ainakin kokeillut tupakkaa. Jos tämä ei tule aikuisten tietoisuuteen tai siihen ei puututa, hyvin todennäköisesti muutaman kuukauden kuluttua suurin osa on jo ainakin kokeillut tupakkaa. Fakta on se, että hyvin harva nuori uskaltaa tehdä yksin mitään, mutta kun kyseessä on ryhmä, niin sen tuoma paine on useimmille liian suuri, eikä näin ollen uskalleta sanoa ”ei”.

Nuoren liikkumisessa ja harrastamisessa on kuitenkin enemmän hyviä puolia. Hyvän harrastuksen kautta nuori voi saada uusia kavereita, hyvän peruskunnan sekä turvallisen ja sosiaalisen ympäristön. Lisäksi nuori voi oppia harrastuksen kautta ottamaan enemmän vastuuta tekemisistään ja itsestään. Hyvin harva nuori saa tulevaisuudessa harrastuksestaan ammatin, joten jo siinäkin mielessä ohjaajien ja valmentajien tulisi keskittyä toiminnassaan ohjaamisen ja valmentamisen yhteydessä yhtä paljon kasvatukseen.

5.3 Nuorisotyö

Myöskään nuorisotyön osuutta väkivallan ennaltaehkäisyssä ei sovi unohtaa. Esimerkiksi Torniossa nuorisotyö on erittäin aktiivista ja nuorille riittää tekemistä ja aktiviteettia kiitettävästi. Nuorisotoimi järjestää paljon erilaisia päihteettömiä tapahtumia, kuten esimerkiksi bändi-iltoja, diskoja ja tanssi-iltoja. Torniolaiset nuoret ovat hyvin innokkaita järjestämään ja osallistumaan tällaisiin tapahtumiin. Lisäksi Tornion nuorisopalvelut tarjoavat torniolaisille nuorille mahdollisuuden osallistua erilaisiin kerhoihin kuten esimerkiksi bändikerhoon, tanssikerhoon ja radiokerhoon.

Nuorisokanava Hertzilä kuuluu Tornion alueella kerran viikossa kahden tunnin mittaisena lähetyksenä. Ohjelmaa vetävät paikalliset nuoret, jotka suunnittelevat ohjelman sisällön alusta loppuun itse. Ohjelman aiheina ovat mm. jutut kiinnostavista nuorisotapahtumista, tilatoiminnasta, bändeistä ja nuorisoneuvoston toiminnasta. (Lapin nuorisotiedotus, 2009)

Tornion nuorisopalvelut järjestää bändeille harjoittelupaikkoja ja esiintymismahdollisuuksia. Yleensä paikalliset bändit saavat mahdollisuuden esitellä kykyjään nuorisopalveluiden järjestämässä päihteettömissä tapahtumissa, kuten esimerkiksi perinteikkäässä Kevarissa eli Kevyen musiikin katselmuksessa. Lähialueiden nuorisopalveluiden tiivis yhteistyö takaa myös sen, että torniolaisilla bändeillä on mahdollisuus käydä myös lähiympäristössä keikkailemassa esimerkiksi Kemissä tai Haaparannalla. (Lapin nuorisotiedotus, 2009)

Tanssikerhoja Tornioista löytyy pilvin pimein. Kerhoja järjestetään 11-18-vuotiaille torniolaisille nuorille. Hip hop, Glam, Show tanssi, Unique ja Dance ovat yleisimmät tyyllilajit, joita kerhoissa opetetaan. Myös tanssikerholaiset pääsevät bändien tavoin esittelemään taitojaan erilaisissa torniolaisissa päihteettömissä tapahtumissa. Suurin Torniossa järjestettävä tanssitapahtuma on perinteinen Syysdance, joka on varsinkin viime vuosina ollut suuressa suosiossa torniolaisten nuorten keskuudessa. (Lapin nuorisotiedotus, 2009)

Sosiaalisen nuorisotyön tavoite Torniossa on ennaltaehkäisevä päihdetyö sekä nuorille tarpeellisen- ja heidän haluamansa tiedon hankinta ja välittäminen. Nuori saa yksilöllistä tukea ja ohjausta omien valmiuksiensa ja mahdollisuuksiensa

vahvistamisessa sekä tietoa erilaisista palveluista. Sosiaalisen nuorisotyön keskeisiä työmuotoja ovat kadulle jalkautuvaa etsivää nuorisotyötä tekevä Reppu-toiminta, nuorisotiedotushanke Aaltosen toiminta ja ryhmäyttämispäivät syksyisin kaikille uusille 7. luokkalaisille. (Lapin nuorisotiedotus, 2009)

Reppu-katupäivystys on etsivää-, ennaltaehkäisevää- ja sosiaalista nuorisotyötä. Sitä toteutetaan Tornion kaupungin nuorisopalveluiden, Peräpohjolan opiston, Humanistisen ammattikorkeakoulun Tornion Kampuksen, Tornion seurakunnan ja Suomen Punaisen ristin Tornion osaston toimesta. Lisäksi vahvaa yhteistyötä tehdään Tornion terveyskeskuksen ja poliisin kanssa. (Lapin nuorisotiedotus, 2009)

Reppu- päivystäjät on vapaaehtoisista koostuva ryhmä, jonka tehtävänä on paikkakuntaakohtaisesti avun ja tuen tarpeessa olevien nuorten auttaminen esimerkiksi kasvuun, nuoruuteen tai päihteisiin kohdistuvissa erilaisissa ongelmatilanteissa sekä muuten mieltä askarruttavissa seikoissa. Toiminta pyrkii vähentämään nuorten ongelmien syntymistä oikealla tiedonvälityksellä ja ennaltaehkäisevällä toiminnalla. Reppu- toiminnan edellytyksenä on luottamuksellisten kontaktien luominen ja säilyttäminen nuoriin sekä heidän tukeminen kasvussa aikuisuuteen. (Lapin nuorisotiedotus, 2009)

6 METODOLOGINEN ESITTELY

6.1 Tutkimustehtävä

Opinnäytetyöni lähtökohtana on kiinnostukseni murrosikäisten tyttöjen fyysiseen väkivaltaan. Valitsin tutkimusalueeksi tyttöjen fyysisen väkivallan, koska halusin selvittää, onko tyttöjen fyysinen väkivalta lisääntynyt. Selvitän opinnäytetyössäni tyttöjen fyysistä väkivaltaa tekijän, uhrin ja silminnäkijän kannalta.

Luettuani erilaista kirjallisuutta ja asiantuntevaa tietoa tyttöjen fyysisestä väkivallasta, lähdin etsimään tarkempia tutkimustehtäviä. Tehtyäni kyselyn torniolaisille Putaan yläasteen tytöille, mieleeni tuli sellainen ajatus, että mistä tyttöjen fyysinen väkivalta sitten johtuu. Vaikuttaako tyttöjen väkivaltaisuuteen kaveripiiri, perheen ongelmat vai kaikki yhdessä. Jos tyttöjen väkivalta todella on lisääntynyt, niin kai siihen jonkinlainen syykin löytyy.

Putaan yläaste oli erittäin otollinen kohde kyselylle, sillä kävin yläasteen tässä kyseisessä koulussa 1990-luvun lopulla. Omina yläastevuosina koulun oppilaat koostuivat pääosin Putaan, Pirkkiön ja Kokkokankaan kaupunginosista, joten oppilaat asuivat suhteellisen lähellä koulua, mikä vaikutti siihen, että yläasteen alkaessa suurin osa oppilaista tunsivat toisensa jo entuudestaan. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, en nähnyt kertaakaan koko yläasteen aikana tyttöjen välisiä fyysisiä yhteenottoja ja pojillakin ne olivat erittäin harvassa. Sen sijaan henkistä väkivaltaa esiintyi jonkin verran, varsinkin tyttöjen keskuudessa.

Tänä päivänä Putaan yläasteella on oppilaita Putaan, Pirkkiön ja Kokkokankaan lisäksi myös muun muassa Suensaarelta, Kaakamosta ja Kyläjoelta eli kaupungista ja maaseudulta. Oppilasmäärä on tätä kautta lisääntynyt koulussa yli puolella ja luokkakoot ovat myös paljon suurempia kuin kymmenen vuotta sitten, jolloin itse kävin yläastetta Putaan koulussa. Näillä seikoilla voi olla suurikin merkitys siihen, että oppilaat ovat levottomampia ja yhteistyökyvyttömämpiä kuin ennen. Opettajat ja luokkakaverit ovat pääosin uusia, joten nuori joutuu hakemaan omaa paikkaansa luokassa ja koulussa. Varsinkin tytöillä on erittäin haasteellista muodostaa uusia ystävyysyhteistyösuhteita murrosiässä, joka väistämättä on edessä uusien luokkakavereiden

seurassa. Vanhat, luotettavat ja turvalliset ystävät saattavat mennä toiseen kouluun tai toiselle luokalle ja tätä kautta tyttö usein etäännyy ala-asteaikaisista ystävistä.

Yksi kyselyn suurimmista mielenkiinnon kohteista onkin se, kuinka paljon koulujen yhdistyminen ja eri kaupunginosista tulevien nuorien osuus vaikuttaa tyttöjen fyysiseen väkivaltaan. Olivatpa kyselyn tulokset minkälaisia tahansa, voin verrata niitä vain omiin kokemuksiini 1990-luvun lopun Putaan yläasteella, koska silloin ei tehty minkäänlaista väkivaltatutkimusta, joihin tuloksiani voisin verrata.

6.2 Tutkimusaineisto ja tutkimusmenetelmät

Hyödynnän opinnäytetyössä muun muassa tyttöjen väkivaltaisuuden ja nuorisorikollisuuden liittyvää kirjallisuutta sekä aiheeseen liittyviä Internetlähteitä ja lehtiartikkeleita. Teoriaosuudessa käsittelemän tyttöjen väkivaltaa yleisesti sekä väkivallan syitä ja seurauksia. Analysoin tutkimusmateriaalin sisällönanalyysillä.

Sisällönanalyysi on menetelmä, jonka avulla dokumentteja voidaan analysoida systemaattisesti ja objektiivisesti. Tämä menetelmä sopii myös täysin strukturoimattomanakin aineiston analyysiin. Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Analyysin avulla aineisto saadaan järjestetyksi johtopäätösten tekoa varten. Sisällönanalyysi tarkoittaa siis pyrkimystä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105-107.)

Tutkimuksen aineiston kuvatessa tutkittavaa ilmiötä analyysin tarkoitus on tehdä sanallinen ja selkeä kuvaus siitä. Sisällönanalyysin avulla järjestetään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon ilman, että kadotettaisiin sen sisältämää tietoa. Laadullisen aineiston analysoinnin tarkoitus on informaatioarvon lisääminen, koska sillä tavoin pyritään luomaan hajanaisesta aineistosta mielekästä, selkeää ja yhtenäistä tietoa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110.)

Tein yhteistyötä torniolaisen Putaan koulun kanssa, jossa kävin tekemässä 8. luokkalaisille tytöille väkivaltakyselyn. Menin itse paikan päälle pitämään väkivaltakyselyn, sillä tällä tavalla halusin varmistaa sen, että tytöt saavat kyselyyn hyvän ohjeistuksen ja että kaikki kyselyyn osallistuvat tytöt myös täyttävät

kyselylomakkeen. Olen kuullut paljon sellaisiakin tarinoita, että kyselylomakkeet on lähetetty postissa kohteeseen ja vastausprosentti on ollut tämän vuoksi todella vaatimaton. Paikan päälle meneminen kannatti, sillä sain vastausprosentiksi 77,5%, mitä pidän erinomaisena saavutuksena.

Väkivaltakysely sisälsi kolme eri osaa: sinä väkivallan tekijänä, sinä väkivallan uhrina ja sinä väkivallan todistajana. Kyselyn päällimmäisenä tarkoituksena oli selvittää, kuinka moni torniolaisista 8. luokkalaisista tytöistä on tehnyt, kokenut ja/tai nähnyt tyttöjen välistä väkivaltaa. Lisäksi halusin selvittää, millaista väkivaltaa tytöt käyttävät toisiaan kohtaan ja millaista väkivaltaa tytöt ovat joutuneet kokemaan.

Ennakkoon pelkäsin eniten sitä, että tytöt eivät suhtautuisi kyselyyn riittävän vakavasti. Fyysinen väkivalta saattaisi olla tytöille sen verran arka aihe, että sen tekeminen, kokeminen ja näkeminen koettaisiin niin häpeälliseksi, että nimettömäänkin kyselyyn vastattaisiin kielteisesti kiinnijäämisen pelossa. Onneksi näin ei ollut, vaan jokainen kyselyyn osallistunut tyttö vastasi ainakin osittain kaikkiin kysymyksiin. Yhtään tyhjää lomaketta en saanut takaisin, mikä kertoo jo jotakin kyselyn onnistumisesta.

6.3 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön tekeminen alkoi aiheen valinnalla. Minulla oli kaksi selkeää vaihtoehtoa: perheinterventio ja tyttöjen väkivalta. Lopulta päädyin tyttöjen fyysiseen väkivaltaan, sillä aiheena se oli erittäin kiehtova haasteellisuuden ja vähäisten tutkimusten takia. Lisäksi omat kokemukset tyttöjen fyysisestä väkivallasta lisäsivät mielenkiintoani aihetta kohtaan. Halusin todella paljon selvittää, ovatko tytöt nykyään fyysisesti väkivaltaisempia kuin ennen, sillä oma mielikuva asiasta oli, että kyllä he ovat.

Aloitin opinnäytetyöprosessin tutustumalla aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen. Huomasin jo tässä vaiheessa, että miltei kaikki tutkimukset ja tilastot käsittelivät pelkästään poikia, olipa kyseessä sitten nuorisorikollisuus, väkivaltaisuus, päihteet jne. Tyttöjä sivutaan tutkimuksissa ja tilastoissa korkeintaan muutamalla lauseella. Minua tämänkaltainen menettely ihmetytti suuresti. Miksi tyttöjen rikollisuutta, väkivaltaisuutta ja päihteiden käyttöä ei ole tutkittu samalla tavalla, kuten poikien? Onko tyttöjen häiriökäyttäytyminen sen verran uusi ilmiö, ettei sitä ole vielä kukaan sen

kummemmin viitsinyt tutkia vai ovatko tytöt yksinkertaisesti niin moitteettomia, että minkäänlaista tutkimusta on edes turha tehdä?

Perhe- ja nuorisokodeissa näkee erittäin paljon tyttöjä, joilla on varsin rankkoja väkivaltarikoksia kontollaan. Useammassakin perhe- ja nuorisokodissa ohjaajan työtä tehneenä voin sanoa, että fyysisen väkivallan konflikti on yhtä todennäköinen tytöillä kuin pojillakin. Pienikin vastoinkäyminen asiassa kuin asiassa saattaa johtaa päättömään riehumiseen, itsensä tai toisen nuoren vahingoittamiseen tai vähintään huutomyrskyyn, jossa ohjaajaa uhkaillaan väkivallalla. Nämä tytöt eivät vain yksinkertaisesti osaa ilmaista pettymystään tai pahaa oloaan muuten kuin huutamalla ja riehumalla.

Näitä edellä mainittuja asioita pohtiessani kiinnostuin aiheesta entistä enemmän. Seuraavaksi edessä oli aiheen rajaaminen, sillä tyttöjen väkivalta on käsitteenä suhteellisen laaja. Niinpä päätin rajata aiheen ensin tyttöjen fyysiseen väkivaltaan ja vielä jonkin aikaa mietittyäni tyttöjen keskinäiseen fyysiseen väkivaltaan. Kuten jo aiemmin mainitsin, tyttöjen henkinen väkivalta on minulle tuttua jo omalta peruskouluajalta, mutta fyysistä väkivaltaa en nähnyt koskaan tyttöjen välillä. Nyt aikuisiässä olen sattunut näkemään työni lisäksi myös vapaa-ajalla sellaisia tilanteita, joissa tytöt hakkaavat toisiaan aivan surutta ja sääliä antamatta. Lisäksi media on uutisoinut muutaman vuoden sisällä useampaankin otteeseen tyttöjen väkivaltaisesta käyttäytymisestä, joissa pahoinpitely on ollut melko raakaakin.

Koska kirjallisuudesta ja erilaisista tutkimuksista ei löytynyt suoraa vastausta sille, ovatko tytöt entistä väkivaltaisempia, päätin ottaa itse asiasta selvää menemällä torniolaiselle yläasteelle tekemään kyselyä aivan tavallisilta murrosiässä olevilta tytöiltä. Soitin Putaan yläasteen rehtorille ja kysyin mahdollisuudesta tehdä väkivaltakysely 8. luokkalaisille tytöille. Luvan saatua rehtorin kanssa mietittiin, miten kysely tulisi toteuttamaan ja kerroin jo siinä vaiheessa, että tulisin mielelläni itse tekemään kyselyn, joka sopi rehtorille erinomaisesti. Seuraavaksi sovittiin sopiva ajankohta kyselyn tekemiselle.

Ennen kuin pystyin tekemään kyselyä, minun piti miettiä kysymyksiä, joita halusin tytöille esittää. Loppujen lopuksi halusin tietää kaikista eniten, ovatko tytöt tehneet fyysistä väkivaltaa, kokeneet fyysistä väkivaltaa tai nähneet fyysistä väkivaltaa, joissa osapuolina ovat olleet tytöt. Tämän lisäksi halusin selvittää, kuinka vakavia

väkivaltatilanteet olivat olleet, eli tarvitsivatko tappelun/pahoinpitelyn osapuolet hoitoa saamiinsa vammoihin. Lopuksi halusin vielä selvittää sen, että kenen tietoisuuteen väkivaltatilanteet menevät. Saavatko esimerkiksi vanhemmat, opettajat, poliisi ja sosiaaliviranomaiset tietää fyysisestä väkivaltatilanteesta vai pidetäänkö tappelut/pahoinpitelyt tyttöjen kesken salassa.

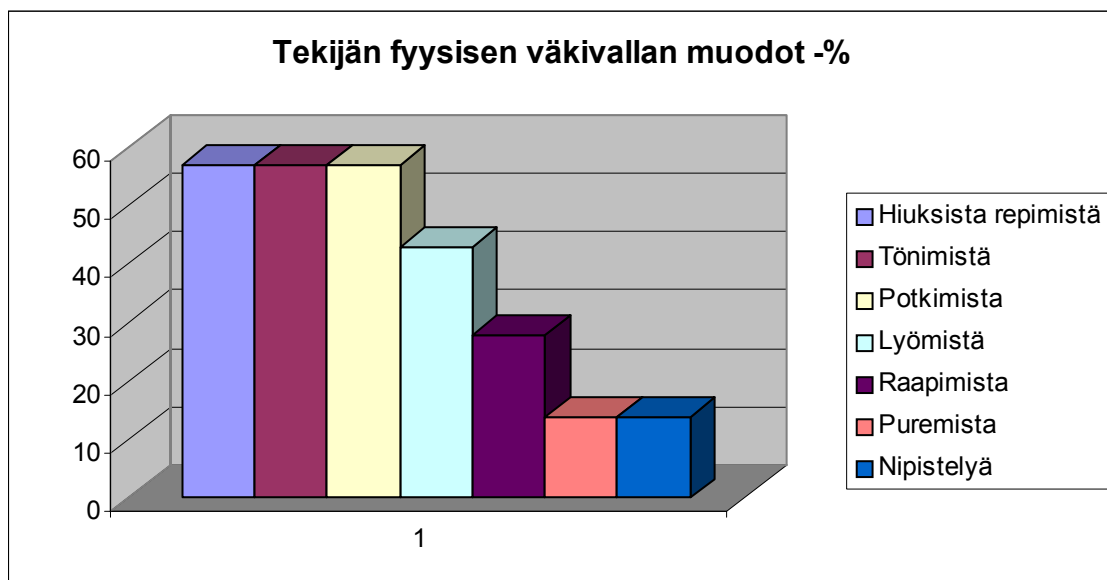
Laadin kyselylomakkeen lisäksi saatekirjeen tyttöjen vanhemmille, johon vaadin allekirjoituksen joko äidiltä tai isältä, jotta tyttö pystyy osallistumaan kyselyyn. Ennen kyselypäivää minua arvelutti se, kuinka moni tyttö lopulta tuo kirjallisen luvan vanhemmilta. Olin kuitenkin tehnyt sen päätöksen, että jos tytöllä ei ole vanhempien kirjallista suostumusta kyselyyn osallistumisesta, niin silloin tyttö ei voi vastata kyselyyn. Kaikki meni kuitenkin hyvin ja melkein kaikki tytöt olivat muistaneet ottaa allekirjoituksen lupalappuun. Osa tytöistä ei kuitenkaan ollut muistanut ja he vannoinvat, että lupa on, mutta lappu oli jäänyt kotiin. Nämä tytöt eivät kyselyyn kuitenkaan osallistuneet, sillä en halunnut ottaa sitä riskiä, että annan sellaisen tytön tehdä kyselyn, jolla ei ole kirjallista lupaa. Siitä olisi jälkeen päin voinut tulla sanomista.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tyttöjen fyysistä väkivaltaa käsittävään kyselyyn osallistui 31 torniolaista 8. luokkalaista tyttöä. Olin varautunut siihen, että vastaajien määrä olisi 50, mutta oppilaiden poissaolot ja lupalapun puuttuminen vähensivät vastaajien määrää. Olin kuitenkin erittäin tyytyväinen tähänkin määrään ja uskoin saavani vastauksia useisiin kysymyksiin, joita opinnäytetyöprosessin aikana olin miettinyt, esimerkiksi tyttöjen fyysisen väkivallan mahdolliseen kasvuun.

Kyselylomakkeiden vastausten perusteella 23% torniolaisista 8.luokkalaisista tytöistä on tehnyt fyysistä väkivaltaa toiselle tytölle. Fyysinen väkivalta on ollut enimmäkseen hiusten repimistä, potkimista, lyömistä ja tönimistä. Kaikesta päätellen väkivalta ei ole kuitenkaan ollut kovin vakavaa, sillä vastausten mukaan väkivallan uhri ei tarvinnut yhdessäkään tapauksessa ensi-apua, lääkärin hoidosta puhumattakaan. Yksi asia, mikä omista ennakkokäsityksistä poikkesi oli se, että kaikissa tapauksissa väkivallan tekijä oli toiminut yksin. Minun ennakkokäsitys oli se, että useimmiten tytöt toimivat porukassa ja näin ollen myös väkivallan teot tapahtuisivat useamman henkilön porukalla. Näin ei kuitenkaan ollut, joten yksi ennakkokäsitys osoittautui perättömäksi.

Tuloksiin pitää suhtautua kuitenkin pienellä varauksella, sillä kysymys ”Oletko koskaan käynyt fyysisesti toisen tytön kimppuun?” voi aiheuttaa vastaajassa muistelua ja kaivelua väkivaltatilanteista vuosienkin takaa ja tappeluja esimerkiksi sisron kanssa, joka ainakin omasta mielestäni on ihan normaalia sisarusten välillä.

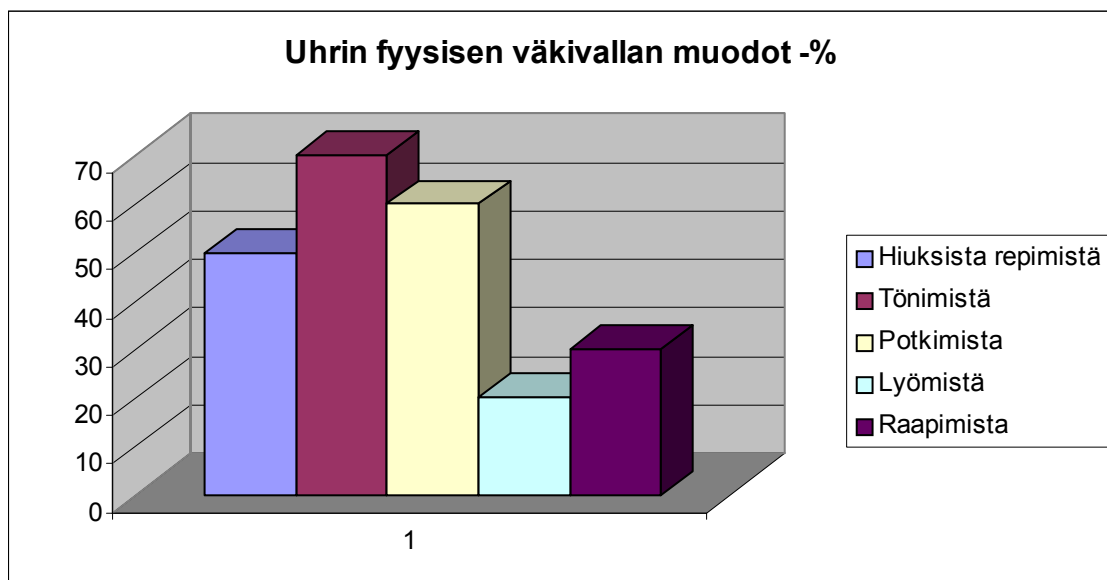

Kuvio 1. Tyttöjen fyysisen väkivallan tekijän muodot 2008.

Väkivallan tekojen lievyyttä vahvisti myös se, että yhdestäkään väkivallan teosta ei vastauksien perusteella tehty rikosilmoitusta. Tästä päätellen väkivallan teko on ollut tappelu, eli vastapuoli on ollut väkivallan tekijä samalla tavalla kuin vastaajakin tai sitten tapaukset on sovittu asianomistajien kesken. Yllättävää vastauksissa oli myös se, että vain 14%:ssa tapauksista päihteillä oli osuutta tapahtumiin.

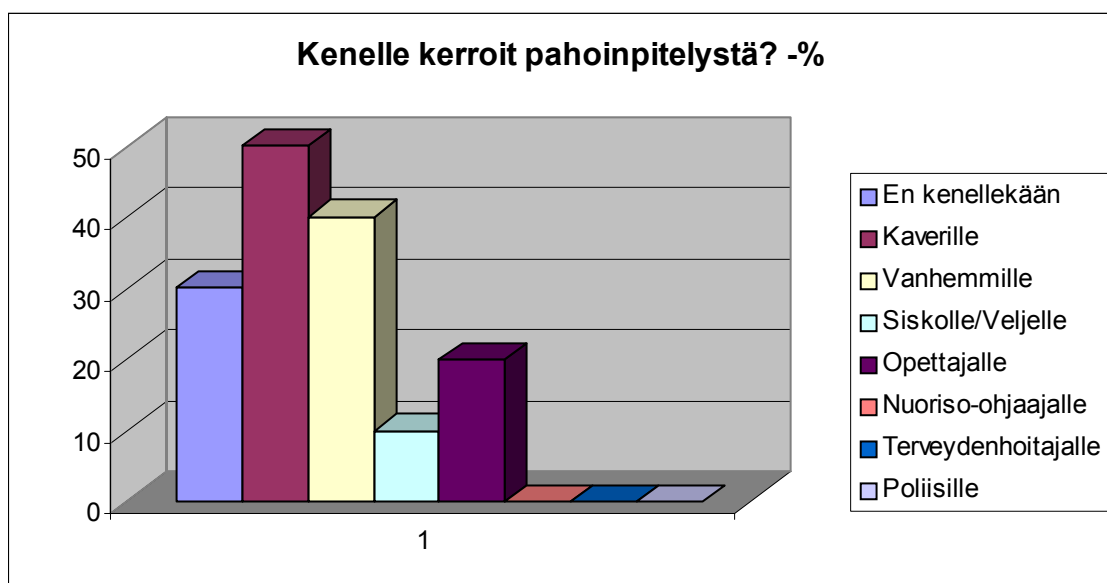
Väestöliiton kouluterveystutkimuksen 2007 mukaan 8% yläluokkalaisista tytöistä oli ollut tappelussa mukana viimeisen vuoden aikana. Omien aineistotulosten mukaan tytöt olivat käyttäneet väkivaltaa siis 23% eli 15% enemmän kuin Väestöliiton tutkimuksessa. Täytyy kuitenkin huomioida, että väestöliiton tutkimuksessa on kysytty nimenomaan tappeluista *viimeisen vuoden aikana*, kun taas minun opinnäytetyön kysymyksen voisi tulkita niin, että onko väkivaltaa käytetty koko elämän aikana. Minun vastausten historia voi olla monien vuosien takaa.

Vastausten perusteella 34% vastaajista on kokenut toisen tytön tekemää fyysistä väkivaltaa. Fyysinen väkivalta on ollut enimmäkseen hiuksista repimistä, lyömistä ja potkimista. Ainoastaan yksi vastaajista oli tarvinnut väkivallan seurauksena lääkärin hoitoa.

Kuvio 2. Tyttöjen fyysisen väkivallan uhrin muodot 2008.

Kyselyn vastauksien mukaan nämä torniolaiset tytöt kertovat kokemastaan fyysisestä väkivallasta kiittävän hyvin. Suurin osa fyysisistä väkivaltaa kokeneista tytöistä oli kertonut tapahtumista kavereille tai vanhemmille. Mielestäni tämä on positiivinen asia, sillä asioiden kertominen ulkopuoliselle esimerkiksi kaverille, auttaa varmasti väkivaltaa kokenutta tyttöä käsittelemään asiaa ja saamaan tukea. Negatiivinen puoli asiassa on se, että yksikään vastaajista ei ole kertonut väkivallan kokemuksista poliisille, joka automaattisesti johtaisi rikosilmoitukseen. Vaikka 40 % väkivaltaa kokeneista tytöistä oli kertonut asiasta vanhemmille, ei tapauksia syystä tai toisesta siltikään ilmoitettu poliisille.

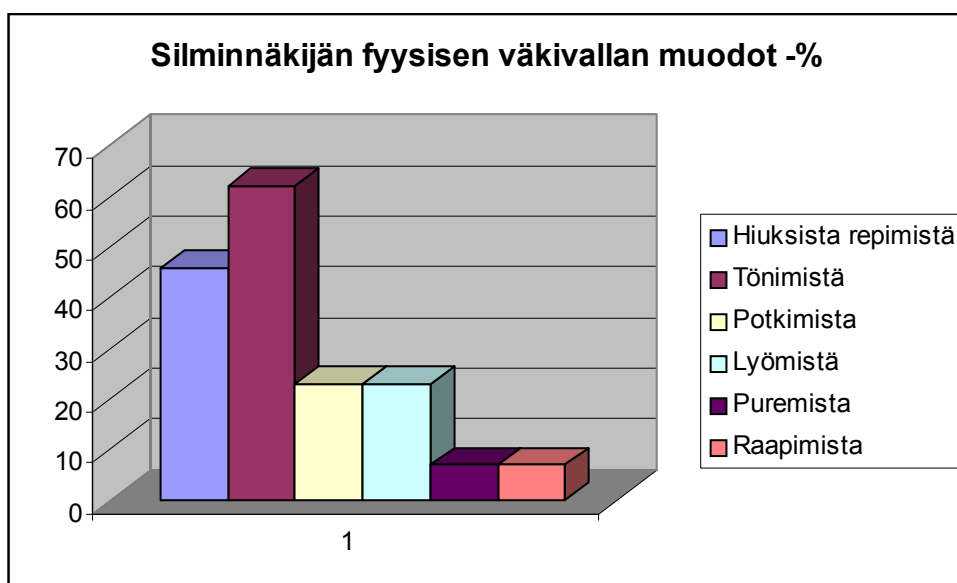

Kuvio 3. Pahoinpitelyjen tietoon tuleminen 2008.

Kukaan fyysistä väkivaltaa kokeneista tytöistä ei myöskään ole tehnyt rikosilmoitusta. Ehkä väkivaltatilanteet on pystytty sopimaan ilman ulkopuolisten apua, mutta itseäni ihmetyttää eniten yksi vastaus, jossa tyttö oli joutunut hakemaan hoitoa lääkäriltä saamiinsa vammoihin. Minun käsityksen mukaan lääkärin velvollisuus on selvittää, mistä vammat ovat peräisin ja jos ne voidaan selvästi todeta tulleen väkivallan seurauksena, on lääkärin tehtävä lastensuojelulain perusteella alaikäisen kohdalla automaattisesti ilmoitus sosiaaliviranomaisille, jotta asiaa voidaan lähteä viemään eteenpäin. Ehkä tässä tapauksessa lääkäri ei ole ajatellut vammojen johtuvan väkivallan teosta, eikä uhri itsekään ole kertonut asiasta, joten asia on jäänyt siihen.

Jos jälleen vertaisin omaa kyselyä Väestöliiton kouluterveytystutkimuksen 2006-2007 tuloksiin, niin voidaan taas todeta, että vastaukset poikkeavat toisistaan erittäin paljon. Väestöliiton kouluterveytystutkimuksen mukaan yläluokkalaisista tytöistä vain 8% on joutunut fyysisen kimppuun käymisen kohteeksi. Omien tuloksien mukaan siis 34% prosenttia torniolaisista tytöistä on kokenut fyysistä väkivaltaa. Mistä siis johtuu, että tulokset poikkeavat jälleen kerran paljon toisistaan? Onko Väestöliiton kouluterveytystutkimuksessa kysytty väkivallan kokemista *viimeisen vuoden aikana*, kun taas minun vastauksien kokemukset voivat olla vuosien takaa ja sen takia tulokset poikkeavat toisistaan niin paljon? (Väestöliitto 2007)

Kysyin kyselylomakkeessa torniolaisilta tytöiltä myös sitä, että ovatko torniolaiset 8. luokkalaiset tytöt nähneet tyttöjen välistä väkivaltaa. 45% vastaajista kertoi nähneensä kahden tytön välisen tappelun, jossa kaksi tyttöä tappelee keskenään. Tappeluissa käytettiin enimmäkseen hiuksista repimistä, tönimistä, potkimista ja lyömistä.

Kuvio 4. Tyttöjen fyysisen väkivallan muodot silminnäkijöillä 2008.

Väkivaltaa nähneistä tytöistä vain 8% oli nähnyt tilanteen, jossa yksi tai useampi tyttö pahoinpitelee tyttöä. Tämä selittänee sen, miksi tyttöjen välisistä väkivallan teoista ei minun vastauksien mukaan tehty kertaakaan rikosilmoitusta. Tästä päätellen tilanteet ovat olleet sellaisia, jossa kaksi tyttöä tappelee keskenään, joten kumpikin tytöistä on sekä väkivallan tekijä että väkivallan uhri.

Kyselyn lopussa kysyin tytöiltä fyysisen väkivallan yleisyyttä. Vain 6% vastaajista oli sitä mieltä, että tyttöjen fyysinen väkivalta on yleistä. Myös 6% vastaajista pelkäsi joutuvansa toisen tytön fyysisen väkivallan uhriksi. Vastaajista 71% olisi kuitenkin valmis turvautumaan fyysiseen väkivaltaan toista tyttöä kohtaan eli tästä voidaan päätellä, että tytöt ovat valmiita puolustamaan itseään väkivaltilanteen osuessa kohdalle.

Mitä tästä kaikesta voidaan päätellä? Mielestäni tyttöjen fyysinen väkivalta on lisääntynyt huomattavasti. Käytän vertailuna puhtaasti omaa teini-ikäni ja sen aikaista tyttöjen käyttäytymistä. Itse olen käynyt yläasteen 1990-luvun lopulla ja silloin tyttöjen väkivalta oli pelkästään henkistä. Tytöt saattoivat isolla porukalla kiusata yksittäistä tyttöä ulkonäön, vaatteiden, persoonallisuuden tai jonkin muun sellaisen asian takia, joka ei vain jostain syystä sattunut miellyttämään muita tyttöjä. Koskaan en kuitenkaan nähnyt tyttöjen käytöksessä aggressiivisuuteen viittaavaa, vaikka joskus tyttöjen puheissa olikin mukana ”turpaan vetämistä”.

Ehkä vain kävi niin, että minun teini-iässä tyttöjen fyysiset väkivallanteot jäivät minulta näkemättä, mutta uskallan silti väittää, että tyttöjen väkivalta oli miltei puhtaasti henkistä 1990-luvun lopulla, kun taas tänä päivänä se on enemmän fyysistä. Sen jo kertoo erilaiset tutkimukset ja uutiset, joissa on viime aikoina esiintynyt paljonkin tyttöjen tekemiä pahoinpitelyjä ja mikä huolestuttavinta, ne ovat olleet todella julmia pahoinpitelyjä, joissa useamman tytön porukka on pahoinpidellyt ja jopa alistanut uhriaan.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi kesti kokonaisuudessaan 2 vuotta. Pitkään kestäneessä prosessissa on sekä hyviä että huonoja puolia. Hyvinä puolina näkisin ainakin sen, että pitkään kestäneen opinnäytetyöprosessin aikana olen saanut useita uusia näkökulmia ja kokemuksia liittyen tyttöjen väkivaltaisuuteen. Kahden vuoden aikana tein töitä peräti kolmessa eri lastensuojeluyksikössä ja työ onkin antanut minulle useita näkökulmia tyttöjen käyttäytymiseen ja väkivaltaisuuteen. Olen seurannut työssäni tyttöjen käyttäytymistä erityisen tarkasti opinnäytetyön takia ja monet opinnäytetyön kysymykset ovatkin peräisin omasta työstäni kuten esimerkiksi ovatko tytöt väkivaltaisempia kuin ennen, mitkä tekijät vaikuttavat tyttöjen väkivaltaisuuteen, mikä on perheen vaikutus tyttöjen väkivaltaisuuteen ja mitkä ovat ennaltaehkäiseviä tekijöitä tyttöjen väkivaltaisuuteen?

Pitkän opinnäytetyöprosessin huonona puolena pidän ailahtelevaa motivaatiota työtä kohtaan. Useat alkuperäiset suunnitelmat ja prosessin alussa luetut teoriaosuudet aiheeseen liittyen ovat unohtuneet tai jääneet taka-alalle. Myöskään materiaalin uudelleen etsiminen ei aina onnistunut helposti, koska aineistoa tyttöjen fyysiseen väkivaltaan on erittäin vähän.

Koska omat kokemukseni tyttöjen väkivaltaisuuteen perustuvat muutamaa poikkeusta lukuunottamatta pelkästään perhe- ja nuorisokoteihin, päätin tehdä kyselyn yläasteikäisille tytöille ja siinä tein mielestäni oikein. Väkivaltakyselyn tekeminen tavallisille murrosikäisille tytöille antoi minulle erityisen paljon tietoa, jonka perusteella jotkut ennakkokäsitykset tyttöjen väkivaltaa kohtaan vahvistuivat ja jotkut ennakkokäsitykset puolestaan pystyin toteamaan perättömiksi. Vahvin ennakkokäsitys – ovatko tytöt fyysisesti väkivaltaisempia kuin ennen – sai tukea, mitä pidän opinnäytetyön kannalta erittäin tärkeässä asemassa. Tyttöjen vastausten perusteella syytä huoleen on ja haluan sen tuoda esille opinnäytetyöni kautta.

Väkivaltakyselyn onnistumiseen olin erittäin tyytyväinen. Ehkä joitain kysymyksiä olisi voinut hieman tarkentaa ja rajata. Esimerkiksi ”Oletko koskaan käynyt fyysisesti toisen tytön kimppuun?” -kysymyksen olisin voinut korvata ”Oletko koskaan käynyt fyysisesti toisen tytön kimppuun viimeisen vuoden aikana?” –kysymyksellä, koska alkuperäinen kysymys saattoi aiheuttaa vastaajissa muistelua hyvinkin kaukaisista tapahtumista. En

kuitenkaan usko, että kysymyksellä on suurta merkitystä lopputulosten kannalta, sillä myös kirjallisuus ja erilaiset artikkelit vahvistavat sen, että tytöt ovat väkivaltaisempia kuin ennen.

Opinnäytetyöprosessin aikana minua ihmetytti ja huolestutti eniten väkivaltatilanteiden tietoisuuteen tuleminen. Kuinka on mahdollista, että yksikään tappeluista tai pahoinpitelyistä ei tullut poliisin tietoon, vaikka neljännes tytöistä on tehnyt ja kolmannes kokenut fyysistä väkivaltaa. Ehkä on käynyt niin, että tappelut ja pahoinpitelyt on pystytty sopimaan osapuolten kesken ilman viranomaisia, mutta silti tulisi muistaa, että väkivallanteko on aina vakava, jäisipä siitä uhriin vammat tai ei. Siksi peräänkuulutan myös vanhempien vastuuta tehdä rikosilmoitus välittömästi, jos oma lapsi joutuu väkivallan uhriksi. Rikosilmoituksen tekeminen saattaa pitkällä tähtäimellä pelastaa myös väkivallantekijän. Jos väkivallantekijä ei koskaan joudu rikosoikeudelliseen vastuuseen teostaan, niin mielestäni hän harvemmin lopettaa väkivaltaista käyttäytymistään itsestään.

Perhe, kaveripiiri, harrastukset ja koulu ovat avainasemassa tyttöjen väkivaltaisuudelle. Jos tyttö kokee olonsa turvallisiksi perheessä ja hän saa rakkautta sekä huolenpitoa vanhemmilta, hän harvemmin käyttäytyy väkivaltaisesti. Jos perheessä on ongelmia esimerkiksi päihteiden ja väkivaltaisuuden merkeissä, on työllä moninkertainen riski sortua väkivaltaan ja päihteisiin omassa elämässään. Myös kaveripiirin arvot ja ihannoin kohteet vaikuttavat tyttöjen käyttäytymiseen. Terveet ja hyvät elämäntavat omaava kaveripiiri on tytöille erittäin tärkeää ja luo tytöille hyvän itsetunnon ja minäkuvan. Hyvän harrastuksen parissa tytöt pysyvät poissa kaikenlaisilta houkutuksilta ja pystyvät solmimaan harrastuksen myötä uusia terveellisiä kaveruussuhteita.

Tytöille koulu on yksi tärkeimmistä paikoista, joissa he tapaavat ikätovereitaan ja ylläpitävät kaveruussuhteitaan. Tässä mielessä on tärkeää, että tytöt kokevat koulunkäynnin mielekkääksi, eivätkä joudu pelkäämään kiusaamista tai väkivaltaisen käyttäytymisen uhriksi joutumista. Tänä päivänä puhutaan paljon koulukiusaamisesta ja siitä, että resurssit eivät riitä kiusaamisen estämiseen. Koulukiusaaminen ja turvattomuuden tunne edesauttavat väkivaltaista käyttäytymistä myös tyttöjen kohdalla. Pitkään jatkunut kiusaaminen saattaa johtaa väkivaltaiseen konfliktiin.

Mielestäni Tornion kouluissa on tilausta sosionomeille. Minulla on sellainen mielikuva, että opettaja tekee tänä päivänä koulussa kaikkea muuta kuin sitä, mikä on olennaisinta, eli opettaa. Opettajat joutuvat selvittelemään erilaisia konflikteja, seuraamaan oppilaiden tekemisiä välitunneilla, puuttumaan häiriökäyttäytymiseen, poistamaan oppilaita luokasta huonon käytöksen takia jne. Tietenkin tällaisen toiminnan pitääkin kuulua opettajan työhön, mutta kun konflikteja ja häiriökäyttäytymistä esiintyy kouluissa lähes päivittäin, kärsii opettajan varsinainen työ väkisin. Eräs opettaja sanoi minulle, että jos suunta jatkuu samanlaisena kuin tähän asti, kohta tarvitaan erityisluokkia niille, joilla koulunkäynnissä ei ole mitään ongelmaa. Eli hänen mielestään oppimisvaikeuksista ja häiriökäyttäytymisestä kärsiviä oppilaita on kouluissa jo niin paljon, että menestyviä oppilaita tulisi sijoittaa pienryhmiin, jotta heille voitaisiin taata työrauha. Mielestäni nämä sanat ovat aika huolestuttavia, sillä nämä sanat lausui erittäin kokenut opettaja.

Tornion kokoisessa paikassa on ainoastaan yksi koulukuraattori ja on sanomattakin selvää, että hänen resurssinsa eivät riitä selvittämään kaikkia ongelmia. Koulusosionomi voisi mielestäni helpottaa kuraattorin taakkaa selvittelemällä ongelmatilanteita ja tällä tavalla myös antaa opettajille mahdollisuuden tehdä sitä, mitä heidän pitääkin tehdä. Lisäksi oppilaat saattaisivat kokea olonsa turvallisemmaksi ja levollisemmaksi, kun koulussa on ns. ”ulkopuolinen” henkilö, jolle voi luottamuksellisesti kertoa tunteuksiaan ja huoliaan.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi oli haastava mutta erittäin mielenkiintoinen. Perehtyminen tyttöjen fyysiseen väkivaltaan kannatti ja uskon saaneeni todella paljon tärkeää tietoa ja oppia prosessista tulevaisuuden ammattiini. Nykyisen työni puolesta näen ja tulen tulevaisuudessakin näkemään tyttöjen aggressiivista käyttäytymistä, mutta opinnäytetyön myötä uskon omaavani entistä paremmat valmiudet kohdata väkivaltainen tyttö ja auttaa häntä parhaimmalla tavalla. Tyttöjen väkivaltaisuus johtuu jostain hyvin syvällä ulkokuoren alla olevista asioista, kuten pelokkuudesta, luottamuspulasta, hylätyksi tulemisen pelosta, rakkauden ja huolenpidon puutteesta sekä epävarmuudesta. Jos me aikuiset olisimme enemmän kiinnostuneita tyttöjen ajatuksista, ongelmista ja mieltä askarruttavista asioista, antaisimme rakkautta ja huolenpitoa sekä hyvää ja terveellistä kasvatusta, käyttäytyisivätkö tytöt silti väkivaltaisemmin kuin ennen?

LÄHTEET

Alkoholiongelmaisen hoito 2005. Luettu 15.4.2009 osoitteesta:
<http://www.kaypahoito.fi/pls/kh/kaypahoito?suositus=hoi50028>

Ellonen, Noora & Kivivuori, Janne & Kääriäinen, Juha 2007. Lapset ja nuoret väkivallan uhreina. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.

Hellström, Martti 2009. Murrosiän haasteet kasvatukselle. Luettu 27.4.2009 osoitteesta:
<http://pedagogiikkaa.blogspot.com/2008/03/murrosin-haasteet-kasvatukselle.html>

Honkatukia, Päivi 1998. Sopeutuvat tytöt?: Sukupuoli, sosiaalinen kontrolli ja rikokset. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.

Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne 2006. Nuorisoriikollisuus: Määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.

Iltasanomat 2008. ”Ala-astelaiset tytöt hakkasivat kaksi pikkutyttöä Helsingissä”.
 Luettu 19.11.2008 osoitteesta:
<http://www.iltasanomat.fi/uutiset/kotimaa/uutinen.asp?id=1617542>

Infopankki 2009. Mielenterveysongelmat. Luettu 15.04.2009 osoitteesta:
<http://www.infopankki.fi/fi-FI/mielenterveysongelmat/>

Kanerva, Anne 2004. ”Tytöt potkii pois pahaa oloaan”. Lapsen maailma 11/2004, 33.

Kekki, Tuula & Partanen, Airi 2008. Päihdepalveluiden seudullinen kehitys 2008. Stakesin työpapereita 38/2008. Luettu 15.4.2009 osoitteesta:
<http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/tyopaperit/T38-2008-VERKKO.pdf>

Lagerspetz, Kirsi 1998. Tieteellisten seurain valtuuskunta. Naisen aggressio. Tulostettu 26.3.2009 osoitteesta: <http://www.tsv.fi/ttapaht/987/lagers.htm>

Lapin nuorisotiedotus. Luettu 15.1.2009 osoitteesta: <http://www.lanuti.fi/?deptid=10624>

Luuppala, Jarmo 2008. ”Koulutyttöä hakattiin ja nöyryytettiin”. Luettu 26.11.2008 osoitteesta: http://www.iltalehti.fi/helsinki/200811268646158_hi.shtml

Luuppala, Jarmo 2008. ”Tyttöjengi pahoinpiteli 13-vuotiaan”. Luettu 1.12.2008 osoitteesta: http://www.iltalehti.fi/helsinki/200812018652552_hi.shtml

Marttunen, Mauri 2006. Riittävän hyvä vanhemmuus. Luettu 17.4.2009 osoitteesta: http://www.ktl.fi/portal/suomi/julkaisut/kansanterveyslehti/lehdet_2005/9_2005/riittavaan_hyva_vanhemmuus

Notko, Marianne 2000. ”Tyttöjen suhde väkivaltaan ja aggressioon”. Nuorisotutkimus 1/2000, 17-18.

Nuorten Tampere 2009. Elämä murroksessa. Luettu 27.4.2009 osoitteesta: <http://www.nuortentampere.fi/index/ihtissuhteet/murrosika.html>

Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana 1992. Letit liehumaan: Tyttökulttuuri murroksessa. Tammer-Paino Oy, Tampere.

Stakes 2008.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Tyttöjen Ella. Naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta. Luettu 21.2.2009 osoitteesta: <http://www.tyttojenella.org/tietopankki/vakivalta.html>

Unifem 2008. ”Naiset ja media”. Luettu 17.4.2009 osoitteesta: <http://www.unifem.fi/pdf/kirjoituskilpailumateriaali.pdf>

Väestöliitto 2007. Murkun kanssa. Luettu 21.2.2009 osoitteesta: http://www.vaestoliitto.fi/murkun_kanssa/paihteet_ja_laittomuudet/vakivalta/

LIITTEET

Liite1. Kyselylomake

KYSELYLOMAKE

Lue kysymykset huolella ja ympyröi vastauksesi

Sinun tekemäsi väkivalta

Vastaa kysymyksiin, vaikka väkivalta olisi ollut lievää

1. Oletko koskaan käynyt fyysisesti toisen **tytön** kimppuun? Jos vastasit **EN**, siirry kysymykseen **8**

a.) Kyllä

b.) En

2. Millaista väkivalta oli? (Voit ympyröidä useammankin vaihtoehdon)

a.) Hiuksista repimistä

e.) Tönimistä

b.) Puremista

f.) Lyömistä

c.) Potkimista

g.) Muuta, mitä? _____

d.) Raapimista

3. Tarvitsiko toinen tyttö hoitoa?

a.) Ei tarvinnut

c.) Hän joutui lääkäriin

b.) Kyllä, mutta ensiapu riitti

d.) En tiedä, tarvitsiko hän hoitoa

4. Kävitkö pahoinpitelyn uhrin kimppuun yksin vai oliko tekijöitä monta?

a.) Toimin yksin

b.) Yksi muu henkilö pahoinpiteli uhria kanssani

c.) Useampi henkilö pahoinpiteli uhria kanssani

5. Tehtiinkö pahoinpitelystä rikosilmoitusta?

a.) Kyllä

b.) Ei

6. Olitko nauttinut alkoholia, kun pahoinpitely tapahtui?

a.) Kyllä

b.) En

7. Miksi turvauduit väkivaltaan?

Sinuun kohdistunut väkivalta

Vastaa kysymyksiin, vaikka väkivalta olisi ollut lievää

8. Onko joku **tyttö** käynyt fyysisesti kimppuusi? Jos vastasit **EI**, siirry kysymykseen **16**.

a.) Kyllä

b.) Ei

9. Millaista fyysistä väkivaltaa olet kokenut?

a.) Hiuksista repimistä

b.) Puremista

c.) Potkimista

d.) Raapimista

e.) Tönimistä

f.) Lyömistä

g.) Muuta, mitä? _____

10. Oletko tarvinnut ensiapua (kotona) pahoinpitelyn vuoksi?

a.) Kyllä

b.) En

11. Oletko joutunut lääkäriin pahoinpitelyn vuoksi?

a.) Kyllä

b.) En

12. Oliko pahoinpitelijä, joka kimppuusi kävi:

a.) Selvin päin
alaisena

b.) Humalassa

c.) Huumeiden vaikutuksen

d.) en tiedä

13. Kenelle kerroit pahoinpitelystä?

a.) En kenellekään

b.) Kaverille

c.) Vanhemmille

d.) Siskolle/Veljelle

e.) nuorisiohjaajalle

f.) Terveystoimittajalle

g.) Poliisille

h.) Opettajalle

i.) Muulle, kenelle? _____

14. Teitkö pahoinpitelystä rikosilmoitusta?

a.) Kyllä

b.) En

15. Miksi jouduit fyysisen väkivallan kohteeksi?

Sinä väkivallan silminnäkijänä

Vastaa kysymyksiin, vaikka väkivalta olisi ollut lievää

16. Oletko koskaan nähnyt **kahden tai useamman tytön** välistä tappelua? Jos vastasit **EN**, siirry kysymykseen **21**

- a.) Kyllä
b.) En

17. Olivatko tappelun osapuolet:

- a.) Selvin päin alaisina
b.) Humalassa
c.) Huumeiden vaikutuksen
d.) En tiedä

18. Oletko koskaan nähnyt tilannetta, **jossa yksi tai useampi tyttö** pahoinpitelee **tyttöä**?

- a.) Kyllä
b.) En

19. Millaista pahoinpitely oli?

- a.) Hiuksista repimistä
b.) Puremista
c.) Potkimista
d.) Raapimista
e.) Tönimistä
f.) Lyömistä
g.) Muuta, mitä? _____

20. Oliko pahoinpitelijä(t) tai uhri:

- a.) Selvin päin alaisena
b.) Humalassa
c.) Huumeiden vaikutuksen
d.) En tiedä

21. Pelkäätkö joutuvasi toisen tytön fyysisen väkivallan kohteeksi?

- a.) Kyllä
b.) En

22. Voisitko tarvittaessa turvautua väkivaltaan toista tyttöä kohtaan?

- a.) Kyllä
b.) En

23. Onko tyttöjen välinen väkivalta mielestäsi yleistä?

- a.) Kyllä
b.) Ei

KIITOS OSALLISTUMISESTASI!

Muista, että vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti, eikä kukaan näe vastauksiasi!

Jos haluat vaikuttaa opinnäytetyöni nimeen, voit pistää oman ehdotuksesi alla olevalle riville!

Liite2. Saatekirje vanhemmille

Hyvät vanhemmat!

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä 8. luokkalaisten tyttöjen väkivallasta. Tarkoitukseni on selvittää, kuinka yleistä fyysinen väkivalta on torniolaisten tyttöjen keskuudessa.

Tarvitsisin Teidän suostumukseenne siihen, että tyttönne voisi osallistua kyselylomakkeen tekemiseen ja tällä tavalla vaikuttaa tutkimustulokseen. Kyselyyn vastataan nimettömänä, joten vastaajan henkilöllisyys ei tule esille tutkimuksen missään vaiheessa. Vastauksia käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja ne tulevat ainoastaan opinnäytetyön käyttöön.

Palautathan tämän lupalapun lapsesi mukana kouluun 16.5.2008 mennessä, jolloin kyselylomake tullaan tekemään oppitunnin aikana. Opinnäytetyön valmistuttua sen saa luettavaksi Putaan koululta. Jos Teillä on kysyttävää opinnäytetyöstäni tai kyselylomakkeesta, voit ottaa yhteyttä minuun. **Kiitos jo etukäteen!**

Terveisin:

Janne Olsen

Janne.olsen2@edu.tokem.fi

0407160939

Lapseni saa osallistua kyselyyn:

Kyllä _____ Ei _____

Vanhemman allekirjoitus: _____

SOPIMUS

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosiaali- ja alla mainittu toimeksiantaja sopivat tällä sopimuksella opiskelijatyönä tehtävän opinnäytetyön tekemisestä alla mainituin ehdoin.

TOIMEKSIANTAJATIEDOT

Toimeksiantajan nimi ja osoite: Putaan koulu. Hannulankatu 2, 95420 TORNIO

Yhdyshenkilö: Rehtori Ilkka Halmkrona

Yhdyshenkilön yhteystiedot: Puh. xxx, E-mail. xxx

OPPILAITOSTIEDOT

Oppilaitoksen nimi ja osoite:

Kemi-Tornion AMK, Sosiaali- ja alan toimipiste. Valtakatu 22, 94100 KEMI

Opinnäytetyön tekijä ja yhteystiedot:

Janne Olsen. xxx, 95400 TORNIO.

Puh. xxx, E-mail. xxx

Opinnäytetyön ohjaavat opettajat ja yhteystiedot:

Lehtori Leena Seppälä-Veijola. Puh. xxx, E-mail. xxx

Lehtori Kaisu Vinkki. Puh. xxx, E-mail. xxx

OPISKELIJATYÖNÄ TEHTÄVÄN OPINNÄYTETYÖN TIEDOT

Opinnäytetyön aihe: 8. luokkalaisten tyttöjen fyysinen väkivalta

Työn aikataulu: Syksy 2008 – Kevät 2009

Jos tähän sopimukseen tulee muutoksia, on se jokaisen osapuolen uudelleen hyväksyttävä ja allekirjoitettava

Tämä sopimus on tehty ___ kappaleena, yksi jokaiselle sopijapuolelle

Paikka: _____ **Aika:** _____

AMK:n edustaja

Toimeksiantajan edustaja

Opiskelija